

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Handhavingsplan jaarwisseling

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Maart 2026

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Wet veilige jaarwisseling	4
1.2	Doelgroep en samenwerking	5
1.3	Reikwijdte van het handhavingsplan	5
1.4	Leeswijzer	5
2.	Geprioriteerde acties	6
3.	Juridisch kader	8
3.1	Wet- en regelgeving	8
4.	Doelgroep(en)	10
4.1	Doelgroepanalyse	10
4.2	InterventieKompas	10
4.3	Verwachte nalevingsgedrag onder traditionele vuurwerkafstekers ouder dan 25	10
4.4	Verwachte nalevingsgedrag onder jongeren tot 25 jaar	11
4.5	Onderscheid typen nalevers en overtreders	12
5.	Samenwerkingen, aanpakken en overige initiatieven	15
5.1	WODC-onderzoek dadertypen economische vuurwerkcriminaliteit	15
5.2	WODC-onderzoek dadertypen geweld tegen hulpverleners	15
5.3	Offensief tegen Explosies (OTE)	16
5.4	Agressie en geweld tegen hulpverleners	17
6.	Preventie	18
6.1	Uitgangspunten en doelstellingen	18
6.2	Huidige aanpak: overzicht van preventieve maatregelen	18
6.2.1	Daderpreventie	18
6.2.2	Slachtofferpreventie	21
6.2.3	Situationele preventie	21
6.3	Acties ter versterking van de preventieve aanpak jaarwisseling 2026/2027 en verder	22
7.	Handhaving	24
7.1	Uitgangspunten en doelstellingen	24
7.2	Handhaving vanaf jaarwisseling 2026/2027	24
7.3	Nieuwe ontheffingsmogelijkheid	27
7.4	Acties ter versterking van de handhaving vanaf 2026 en verder	28
8.	Opsporing	31
8.1	Uitgangspunten en doelstellingen	31
8.2	Huidige aanpak en opsporingspraktijk	31
8.3	Acties ter versterking van de opsporing 2026 en verder	34

9.	Grensregio's	37
9.1	Huidige aanpak, samenwerking en praktijkvoorbeelden.....	37
9.2	Aandachtspunten voor samenwerking in grensregio's.....	38
9.3	Acties ter versterking van de aanpak 2026 en verder.....	39
10.	Internationaal.....	40
10.1	De huidige aanpak	40
11.	Communicatie	42
11.1	Uitgangspunten en doelstelling	42
11.2	Communicatieaanpak	42
11.3	Ervaringen en <i>best practices</i> aanpak vuurwerkvrije jaarwisseling	43
11.4	Acties ter versterking van de communicatieaanpak 2026 en verder	45
Bijlagen.....		46
Bijlage 1	Gedragbeïnvloeding	46
Bijlage 2	Fysieke maatregelen in de omgeving	47
Bijlage 3	Overzicht bestuurlijk instrumentarium burgemeester - jaarwisseling	48
Bijlage 4	Factsheet Vuurwerk en Halt-verwijzingen	52
Bijlage 5	Tabel acties per hoofdstuk.....	55

1. Inleiding

De jaarwisseling is een feestelijk moment waarop veel inwoners samen het nieuwe jaar inluiden. Tegelijkertijd brengt deze periode jaarlijks extra risico's met zich mee op het gebied van openbare orde, veiligheid en leefbaarheid. De Wet veilige jaarwisseling beoogt deze risico's te beperken en ordeverstoringen te voorkomen door het instellen van een vuurwerkverbod voor consumenten (met uitzondering van F1-vuurwerk). De wet voorziet ook in een ontheffingsmogelijkheid. Een burgemeester kan een ontheffing verlenen aan verenigingen en stichtingen voor het afsteken van aangewezen F2-vuurwerk tijdens de jaarwisseling. Aan een dergelijke ontheffing zijn voorwaarden en voorschriften verbonden. Op nationaal niveau worden deze vastgelegd in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB), het Besluit veilige jaarwisseling. Het ontwerp van dit Besluit is op 16 januari jl. met beide Kamers gedeeld in het kader van de voorhang.¹

Het handhavingsplan verenigt zowel (inter)nationale als lokale instrumenten, initiatieven en *best practices*, zodat alle betrokken partijen zich optimaal op de jaarwisseling kunnen voorbereiden. In november 2025 is de eerste versie van dit handhavingsplan gepubliceerd. Deze had betrekking op zowel de jaarwisseling 2025/2026, waarbij consumentenvuurwerk nog was toegestaan, als de komende jaarwisselingen wanneer er een algeheel vuurwerkverbod zal gelden. Het handhavingsplan is geactualiseerd naar aanleiding van de ervaringen tijdens de jaarwisseling 2025/2026, het Ontwerpbesluit veilige jaarwisseling waarin de ontheffingsmogelijkheid is uitgewerkt en, waar mogelijk, het position paper van de politiebonden over effectief vuurwerk- en explosievenbeleid.² De komende jaarwisselingen zullen eveneens in het teken staan van leren, evalueren en waar nodig bijsturen.

In het kader van de voorbereiding op de eerste jaarwisseling met een algeheel vuurwerkverbod is een aantal acties geprioriteerd. De nadruk ligt daarbij op het duidelijk informeren van zowel burgers als gemeenten, zodat zij zich tijdig kunnen voorbereiden en beschikken over passende handvatten, evenals op het versterken van de opsporing van vuurwerk. Daarnaast is aandacht besteed aan de bredere internationale inzet tegen illegale handel en misbruik van vuurwerk.

Het handhavingsplan dient als handreiking voor het lokale gezag, zodat gemeenten, politie en andere betrokken partijen het kunnen gebruiken bij het opstellen en uitvoeren van hun eigen lokale veiligheidsplan. Het uiteindelijke doel is om de jaarwisseling zo veilig mogelijk te laten verlopen, incidenten tot een minimum te beperken en overtredingen van de Wet veilige jaarwisseling effectief en proportioneel aan te pakken.

1.1 Wet veilige jaarwisseling

Op 1 juli 2025 is de Wet veilige jaarwisseling, een initiatiefwetsvoorstel van de leden Klaver en Ouwehand (GroenLinks-PvdD), in de Eerste Kamer aangenomen. Dit wetsvoorstel regelt een landelijk vuurwerkverbod voor consumenten. Onderdeel van de wet is een ontheffingsbevoegdheid voor de burgemeester om het afsteken van vuurwerk in groepsverband voor verenigingen en stichtingen toe te staan. Dit is een onderdeel van de wet geworden door een amendement van de CU, SGP en CDA en dit is met een ruime meerderheid aangenomen door de Kamers. De Tweede Kamer heeft ook middels een amendement bedongen dat het inwerkingtredingsbesluit waarmee de Wet veilige jaarwisseling in werking treedt in het kader van de voorhang aan beide Kamers voorgelegd wordt. Aan de inwerkingtreding van deze wet is vervolgens een aantal voorwaarden verbonden. Dit handhavingsplan vormt onderdeel van dit bredere pakket aan voorwaarden. De

¹ Kamerstukken II, 2025-2026, 35 368, nr. 34

² Politie en bommengooiers: voorkomen is beter dan genezen. Aanbevelingen voor een effectief vuurwerk- en explosievenbeleid. Position paper politiebonden NPB, ACP, Equipe.

andere voorwaarden betreffen een uitwerking van de AMvB met betrekking tot de ontheffing en een compensatieregeling voor de vuurwerkbranche, die beide onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) vallen.

1.2 Doelgroep en samenwerking

Het handhavingsplan is bedoeld voor alle partners die betrokken zijn bij het toezicht op en de handhaving van de regels tijdens de jaarwisseling, waaronder gemeenten, politie, Openbaar Ministerie (OM), Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), de Omgevingsdiensten en andere relevante partners.

Voor het opstellen van dit plan is een expert- en regiegroep ingericht met partijen als het OM, politie, ILT, IenW en gemeenten. Alle partijen waren gezamenlijk aan zet voor de totstandkoming van het plan. De expertgroep heeft in verschillende werkgroepen gewerkt aan de nadere uitwerking van de thema's binnen het plan.

1.3 Reikwijdte van het handhavingsplan

De hernieuwde versie van het handhavingsplan richt zich op de voorbereiding op de jaarwisseling 2026/2027 en daarna, waarin een verbod geldt op het afsteken van vuurwerk door consumenten (met uitzondering van F1-vuurwerk en ontheffingshouders). Het professioneel afsteken van vuurwerk tijdens evenementen blijft toegestaan. Het plan wordt uitgewerkt langs verschillende lijnen: Preventie, Opsporing, Handhaving, Grensregio's, Internationaal en Communicatie.

1.4 Leeswijzer

Voorafgaand aan de inhoudelijke uitwerking van dit handhavingsplan wordt in hoofdstuk 2 een aantal acties benoemd die met voorrang worden opgepakt, naast de overig benoemde acties in dit plan. Voor een volledig overzicht van alle acties zie bijlage 5. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens het juridisch kader geschetst, waarin de relevante wet- en regelgeving wordt toegelicht. In hoofdstuk 4 worden de doelgroepen beschreven waarop de focus van dit plan ligt. Dit handhavingsplan staat niet op zichzelf. Er zijn diverse samenwerkingen, aanvullende aanpakken en lopende initiatieven waarmee het plan in samenhang wordt uitgevoerd. Deze worden toegelicht in hoofdstuk 5. Daarna volgen de inhoudelijke hoofdstukken, waarin de verschillende thema's worden besproken in de volgorde van:

- Preventie (hoofdstuk 6)
- Handhaving (hoofdstuk 7)
- Opsporing (hoofdstuk 8)
- Grensregio's (hoofdstuk 9)
- Internationaal (hoofdstuk 10)
- Communicatie (hoofdstuk 11)

Per thema wordt beschreven wat de huidige aanpak en inzet is en welke aanvullende acties worden ondernomen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de bestaande maatregelen en de (aanvullende) inzet vanaf 2026/2027. Het handhavingsplan geeft een aantal voorbeelden en *best practices* waar het lokaal gezag zich door kan laten inspireren.

2 Geprioriteerde acties

Hieronder wordt een overzicht gegeven van acties die met voorrang worden uitgevoerd.

Naast deze prioritaire acties worden uiteraard ook de overige maatregelen en acties uit dit plan uitgevoerd, zodat een volledig en samenhangend pakket aan activiteiten wordt gewaarborgd (zie bijlage 5 voor een volledig overzicht). Op deze manier wordt zowel op korte termijn als structureel gewerkt aan een veilige en goed georganiseerde jaarwisseling.

Inzicht in nalevingsgedrag ✓

1. In opdracht van het ministerie van JenV heeft het CCV in 2025, met behulp van het InterventieKompas en in samenwerking met partners zoals gedragswetenschappers, politie en gemeenten, het verwachte nalevingsgedrag van verschillende doelgroepen in kaart gebracht. De uitkomsten hiervan staan in het hoofdstuk Preventie en vormen input voor de nog op de stellen communicatie-aanpak en overige maatregelen. Deze uitkomsten worden gedeeld op onder meer het VNG-forum. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de motie Kostić C.S. waarin wordt verzocht om in gesprek te gaan met onder andere gedragswetenschappers, politie en de VNG over welke maatregelen genomen kunnen worden om de nieuwe norm goed te laten landen.³ Hierover zal de Kamer apart nog worden geïnformeerd.

Kennisdeling en best practices

2. De VNG faciliteert kennisdeling door *webinars* te organiseren en een VNG-forum op te zetten, waar gemeenten ervaringen en *best practices* kunnen uitwisselen. Begin 2026 zet de VNG een landelijke enquête uit bij gemeenten om best practices te inventariseren. De resultaten en inzichten uit de enquête worden gepubliceerd op het VNG-forum. Ook zal de VNG een handreiking voor gemeenten opstellen met betrekking tot de ontheffingsmogelijkheid.

Specifiek voor grensgemeenten wordt voor de zomer 2026 een bestuurlijke netwerkbijeenkomst georganiseerd voor het uitwisselen van *best practices*.

Voorbereiding jaarwisseling 2026/2027

3. Gemeenten bereiden zich nu al voor op de nieuwe situatie tijdens de jaarwisseling vanaf 2026/2027. Op lokaal niveau wordt elk jaar een draaiboek opgesteld waarin taken, bijzonderheden en scenario's (zoals risicolocaties en -groepen) worden vastgelegd. Hierbij worden alle relevante partners betrokken, waaronder politie, boa's, jongerenwerk, stewards, bondgenoten en andere mogelijke betrokkenen. Ook worden er landelijke uitgangspunten opgesteld die lokale driehoeken als leidraad kunnen gebruiken bij het opstellen van lokale handhavingssystemen.

Communicatie en regionale afstemming

4. JenV en IenW ontwikkelen samen een landelijke communicatie-aanpak gericht op een algeheel vuurwerkverbod. In de uitwerking van de strategie worden ook de ervaringen met en signalen over de jaarwisseling van 2025/2026 meegenomen.

³ Kamerstukken II, 2025-2026, 28 674, Nr. 841

De illegale internationale handel in vuurwerk

5. Samen met partnerlanden worden grootschalige opsporingsonderzoeken uitgevoerd in het kader van de illegale handel van vuurwerk (zie hoofdstuk 8). De informatie-uitwisseling via Europol wordt versterkt en er worden operationele taskforces ingericht om de samenwerking te verbeteren. Daarnaast vindt uitwisseling van deskundigheden plaats via gemeenschappelijke seminars en opleidingen. Tot slot worden controles op de illegale invoer van vuurwerk in de grensregio's geïntensiveerd om overtredingen sneller te signaleren en aan te pakken.

Aanpakken van de onlinehandel in vuurwerk

6. Illegale onlinehandel in vuurwerk wordt actief aangepakt. Opsporingsdiensten voeren pseudokopen uit om illegale aanbieders van vuurwerk te identificeren. Daarnaast worden counterboodschappen ontwikkeld en verspreid om potentiële onlinekopers te ontmoedigen. Tot slot worden social mediaplatforms en -groepen waarin zwaar vuurwerk wordt aangeboden gemonitord om handel en verspreiding vroegtijdig te signaleren.

Integraal samenwerken

7. De integrale samenwerking tussen betrokken partijen wordt verder versterkt. Politie, ILT, Douane en omgevingsdiensten wisselen actief informatie uit en werken nauw samen. De acties van opsporingsdiensten worden afgestemd op het Operationeel Toezichts- en Handhavingsplan (OTE) om samenhang en effectiviteit te vergroten. Daarnaast vindt intensieve samenwerking plaats met opsporingsdiensten uit omliggende landen en met Nederlandse partnerorganisaties in de grensregio's. Er wordt opgespoord op basis van de lokale context en specifieke behoeften, waarbij bestuurlijke interventies en opsporingsonderzoeken goed op elkaar worden afgestemd.

3 Juridisch kader

Het gebruik, de handel en het misbruik van vuurwerk in Nederland is gereguleerd via verschillende wetten, algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en lokale verordeningen. Deze vormen gezamenlijk het juridische kader waarbinnen toezicht en handhaving plaatsvinden.

3.1 Wet- en regelgeving

- Wet milieubeheer, zoals die eruit ziet na inwerkingtreding van de Wet veilige jaarwisseling
De wet vormt de basis voor een landelijk vuurwerkverbod voor consumenten ten aanzien van F2-vuurwerk en biedt daarnaast de mogelijkheid voor burgemeesters om ontheffingen op dit verbod te verlenen.
- Vuurwerkbesluit (uitwerking van de Wet milieubeheer ten aanzien van vuurwerk)
Het Vuurwerkbesluit regelt het in de handel brengen, voorhanden hebben, vervoeren en tot ontbranding brengen ("afsteken") van vuurwerk. In het Ontwerpbesluit veilige jaarwisseling (wijziging van het Vuurwerkbesluit) is de ontheffingsbevoegdheid van de burgemeester nader uitgewerkt. Met het uitwerken van de ontheffingsmogelijkheid is qua invulling rekening gehouden met de wens om lokaal maatwerk te kunnen leveren. Daar waar nodig zijn nationale regels opgenomen. De Kamers hebben ervoor gekozen de bevoegdheid bij de burgemeester te leggen en de keuze of hij wel of geen ontheffing wil verlenen. Dit betekent dat daar ook een bepaalde beleidsvrijheid en verantwoordelijkheid bij hoort. Gelet op de kennis van de burgemeester over zijn gemeente, de inwoners en hun behoeften ligt het voor de hand bepaalde keuzes over te laten aan het lokaal bevoegd gezag. Een voorbeeld hiervan is de keuze of een burgemeester wel of geen ontheffing wil verlenen, het aantal ontheffingen dat zal worden verleend, de locatie waar het evenement mag plaatsvinden en de veiligheidsafstanden tot het publiek. Hierin kan de burgemeester, bij voorkeur samen met de lokale driehoek en veiligheidsregio, een afweging maken.
- Wet op de economische delicten (WED)
Overtreding van bepalingen in het Vuurwerkbesluit wordt aangemerkt als een economisch delict op grond van de WED. Er is sprake van uitgebreide opsporingsbevoegdheden en een lage drempel voor het inzetten daarvan. Doorgaans geldt voor geconstateerde misdrijven een strafdreiging van maximaal zes jaren gevangenisstraf.
- Wet wapens en munitie (WWM)
De WWM bepaalt welke voorwerpen als wapen kunnen worden aangemerkt. De WWM kent vangnetbepalingen in art. 2 categorie II onder 7 en categorie IV onder 7, op grond waarvan vuurwerk in specifieke gevallen en onder bepaalde omstandigheden als een wapen kan worden aangemerkt. Schending van de WWM kan leiden tot vervolging; de strafdreigingen zijn hoog.
- Gemeentewet & Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
Gemeenten kunnen via de APV aanvullende regels stellen, bijvoorbeeld vuurwerkvrije zones aanwijzen, evenementenvergunningen weigeren of beperken, en overlastgevend gedragingen verbieden.
- Wet politiegegevens & Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens
De Wet politiegegevens & Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens regelen de gegevensuitwisseling vanuit en aan de politie en het OM. In vuurwerkzaken verstrekken politie en OM veelvuldig bestuurlijke rapportages aan gemeenten, zodat deze bestuurlijke

Ministerie van Justitie en Veiligheid

maatregelen zoals het opleggen van een last onder dwangsom of het sluiten van een pand kunnen opleggen.

- Besluit aanwijzing Halt-feiten 2024
Dit besluit regelt de Halt-afdoening van verschillende strafbare feiten waaronder overtredingen van het Vuurwerkbesluit.

4. Doelgroep(en)

In dit hoofdstuk worden de doelgroepen beschreven waarop de handhaving zich richt. Een uitgebreide doelgroepanalyse vormt de basis voor de inzet van gerichte maatregelen en interventies uit dit handhavingsplan.

4.1 Doelgroepanalyse

Vooruitlopend op de invoering van de Wet veilige jaarwisseling is het belangrijk inzicht te krijgen in het verwachte nalevingsgedrag van burgers en de verschillende soorten consumentengroepen (ook wel: doelgroepen), zodat interventies gericht kunnen worden ingezet. Uit recente onderzoeken blijkt dat 52 tot 57 procent van de Nederlanders voorstander is van een vuurwerkverbod en zich hier waarschijnlijk aan zal houden.⁴ Tegelijkertijd is er een aanzienlijke groep tegen een vuurwerkverbod. In totaal geeft 10 tot 28 procent aan, ondanks een verbod, toch vuurwerk af te willen blijven steken.⁵ Uit onderzoek van VeiligheidNL blijkt bovendien dat 9 procent van de ondervraagden zegt bij een verbod illegaal vuurwerk te kopen.⁶

De consumentengroepen kunnen worden ingedeeld in een groep die nu nog legaal vuurwerk afsteekt, maar door het verbod in overtreding dreigt te raken; en een groep die nu al de vuurwerk wet- en regelgeving niet naleeft. De doelgroep die nu nog legaal vuurwerk afsteekt betreft een grote groep, waarvan een gedragsverandering wordt gevraagd: ze doen nu iets wat legaal is, wat straks illegaal wordt. Er moet worden voorkomen dat mensen straks in overtreding raken als het vuurwerkverbod van kracht is. Hier wordt met dit handhavingsplan de focus op gelegd, waarbij uitgesplitst wordt op doelgroepen, zoals jongeren, (jong)volwassenen (vanaf 25+), ouders/verzorgers, ondernemers en specifieke kwetsbare groepen. De doelgroep die in de huidige situatie de vuurwerkregels overtreedt, vraagt om een wezenlijk andere aanpak.

Om meer inzicht te krijgen in de doelgroep die nu al de wet- en regelgeving niet naleeft, is eerder dit jaar het onderzoek "Explosieve handel. Dadertypen en aanpak van economische vuurwerkcriminaliteit" door Atlas Research in opdracht van het WODC uitgevoerd. Daarbij is in het bijzonder aandacht besteed aan jeugdige daders in de leeftijd tot 23 jaar. Vanuit het Offensief tegen Explosies worden acties ondernomen die (deels) zijn gericht op deze doelgroep. Zie voor een meer informatie paragraaf 5.1.

4.2 InterventieKompas

Het ministerie van JenV heeft, samen met partners, het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) gevraagd enkele expertsessies te organiseren. Doel is meer inzicht te krijgen in de verschillende doelgroepen en motieven om vuurwerk af te steken, zodat interventies het gedrag positief kunnen beïnvloeden. Het InterventieKompas, een analysetool van het CCV, biedt een gestructureerde vragenlijst om het gedrag van de doelgroep te analyseren en het verwachte nalevingsgedrag te bespreken. Deze inzichten leveren concrete aangrijpingspunten om gewenst gedrag te stimuleren.

4.3 Verwachte nalevingsgedrag onder traditionele vuurwerkafstekers ouder dan 25

Hieronder worden de opbrengsten weergegeven over het verwachte nalevingsgedrag van twee groepen: (1) de traditionele vuurwerkafsteeker van 25 jaar en ouder, die momenteel vuurwerk legaal koopt en afsteekt. Dit is, binnen de groep Nederlanders die vuurwerk afsteken tijdens de

⁴ Ipsos I&O. (2024, december). *Hoe denkt Nederland over vuurwerk in 2024?*

⁵ Ipsos I&O. (2024, december). *Hoe denkt Nederland over vuurwerk in 2024?*

⁶ VeiligheidNL. (2024, juni). *Vuurwerkaankoop en -gebruik 2023-2024: Onderzoek naar gedrag en opinie Nederlandse huishoudens* (Rapport 1010).

jaarwisseling naar verwachting de grootste groep; en (2) jongeren tot 25 jaar die momenteel vuurwerk legaal kopen en afsteken.

Op basis van de inzichten uit het InterventieKompas lijken de volgende (zwakke) factoren belangrijk om het nalevingsgedrag van de genoemde doelgroep te beïnvloeden: (1) kennis, (2) risicobewustzijn, (3) beweegreden, (4) pakkans, (5) regelsteller en (6) straf/beloning. Zie voor een uitgebreid overzicht bijlage 1. De verwachting is dat het grootste deel van de Nederlanders door gedegen communicatie voorafgaand aan de jaarwisseling op de hoogte is van het vuurwerkverbod, maar dat mogelijk wel verwarring kan ontstaan over de regels rondom ontheffingen en het verschil tussen F1- en F2-vuurwerk. De doelgroep kent de risico's van het afsteken van F2-vuurwerk, maar acht de kans klein dat deze zich voordoen in hun omgeving (bv. als het gaat om letsel). Daarbij zijn veel risico's bekend bij deze doelgroep, maar lijkt men zich niet altijd bewust van risico's zoals bijvoorbeeld dierenleed. Specifieke communicatie over de regels rondom ontheffingen en het verschil tussen F1- en F2-vuurwerk en de verschillende risico's zijn nodig.

Daarnaast kan de doelgroep de overwegingen om vuurwerk toch af te steken zwaarder laten wegen dan de argumenten om zich aan de regels te houden, waardoor de bereidheid tot naleving afneemt. Naleving leidt tot verlies van traditie en gebrek aan plezier (zeker zonder alternatief), terwijl overtreding leidt tot plezier. Een remmende factor voor het overtreden van het aankomende vuurwerkverbod is dat vuurwerk voor gewone consumenten niet meer gemakkelijk toegankelijk is, tenzij het in het buitenland of via illegale kanalen wordt verkregen. De doelgroep moet dus voortaan meer moeite doen om F2-vuurwerk te kopen. Belangrijke kanttekening hierbij is dat dit in de grensregio's mogelijk anders ervaren wordt, aangezien F2-vuurwerk in België en Duitsland nog gekocht kan worden en veel vuurwerkafstekers hier voorheen ook hun vuurwerk kochten.

Ook de sociale omgeving kan een belangrijke rol spelen in het stimuleren van naleving. Het is op basis van de huidige analyse nog onvoldoende duidelijk of deze factor naleving bevordert of verhindert. Het behoeft verder onderzoek om te verkennen of vuurwerkafstekers in principe geneigd zijn zich aan het vuurwerkverbod te houden en wat de invloed van de (sociale) omgeving daarop is. Hierbij spelen ook het sentiment en de houding mee van de doelgroep tegenover de regelsteller (de Rijksoverheid). Het landelijk vuurwerkverbod zou door de doelgroep gezien kunnen worden als 'weer een traditie die van ons afgenomen wordt'.

Op basis van de analyse lijkt het vergroten van de (ervaren) pakkans in ieder geval een belangrijke factor om naleving te stimuleren. De doelgroep ervaart de pakkans bij overtreding van het vuurwerkverbod als laag, vanwege de beperkte capaciteit van de toezichthouder (politie). De doelgroep verwacht in principe ook dat de politie zich niet op hen richt, aangezien zij vinden dat zij niet tot de groep behoren die de daadwerkelijk problemen veroorzaakt. De sanctie voor overtreding is daarbij een belangrijk element. In het geval van een boete moet deze in de perceptie van de vuurwerkafsteker substantieel zijn en in verhouding staan tot de kosten voor het kopen van (illegaal) vuurwerk, anders kan deze 'ingecalculeerd' worden in de financiële keuze.

4.4 Verwachte nalevingsgedrag onder jongeren tot 25 jaar

Op basis van de inzichten uit het InterventieKompas lijken de volgende (zwakke) factoren belangrijk om het nalevingsgedrag van jongeren te beïnvloeden: (1) risicobewustzijn, (2) beweegreden, (3) pakkans en (4) regelsteller. Dit zijn grotendeels dezelfde factoren die ook bij de traditionele vuurwerkafstekers ouder dan 25 jaar dominant zijn, enkel 'kennis' en 'straf/beloning' kwamen in gesprek met jongeren iets minder naar voren als belangrijke factoren, in vergelijking met die groep. Het verschil zit met name erin dat bij jongeren de zorgen rondom de ontheffingen niet naar voren komen. Wel wordt bij beide doelgroepen verwacht dat door gedegen communicatie naar verwachting vrijwel iedereen op de hoogte zal zijn van het vuurwerkverbod. De doelgroep kent veel van de risico's, maar vindt deze niet allemaal ernstig. Zij zien vuurwerk afsteken met name als een veiligheidsprobleem voor mensen en minder als een probleem voor milieu, natuur en dieren. Daarbij

overzien de jongste jongeren vaak de gevaren nog niet van vuurwerk afsteken, als je ouder wordt komt dit beseft meer. Het risicobewustzijn van jongeren verschilt per risico. Het risico op persoonlijk letsel bij vuurwerkafstekers schatten ze laag in als je voorzorgsmaatregelen neemt bij vuurwerkgebruik. Het risico op letsel en geweld richting hulpverleners vinden ze aannemelijk en ernstig.

Daarbij is de doelgroep over het algemeen redelijk bereid om te doen wat de regelsteller vraagt, ondanks dat ze niet altijd de voordelen voor zichzelf zien.

De doelgroep denkt niet direct dat het naleven van de vuurwerkregel helpt om het probleem te verminderen, het probleem ligt volgens hen met name bij een kleine groep in de grote steden. De mensen die tot nu toe geen overlast veroorzaakten zullen waarschijnlijk wel de regels naleven, maar zij waren volgens de doelgroep sowieso nooit het probleem.

Naleving wordt door jongeren als minder aantrekkelijk gezien omdat ze daarmee uitsluitend verlies ervaren: ze moeten een traditie opgeven, missen de emotionele en fysieke sensatie van vuurwerk afsteken/kijken en verliezen mogelijk de status die gepaard gaat met het afsteken van vuurwerk. Overtreden levert daarom meer voordelen dan nadelen op, terwijl naleven meer nadelen dan voordelen biedt. Het deel van de doelgroep dat gemotiveerd is om de regel na te leven, doet dit met name doordat de problematiek in hun ogen te hoog oploopt; de fysieke schade aan de omgeving en bijkomend geweld zijn volgens hen inmiddels te groot om te negeren.

De doelgroep ervaart de pakkans over het algemeen als laag, wat overtreding kan bevorderen: net als bij de traditionele vuurwerkafsteker ouder dan 25 jaar, denken jongeren dat overtreding niet opgemerkt wordt door de politie. Ook verwachten zij dat het bij een daadwerkelijke controle voor de politie lastig vast te stellen is wie er verantwoordelijk is voor de overtreding, waardoor een straf uitblijft.

4.5 Onderscheid typen nalevers en overtreders

Op basis van de gedragsanalyse kan onderscheid gemaakt worden tussen verschillende typen nalevers en overtreders. Afhankelijk van de situatie en het specifieke gedrag kan iemand tot verschillende typen behoren; sommige typen komen vaker voor dan andere. Hieronder volgt een korte toelichting per type. Ook wordt een eerste voorzichtige schatting gegeven van het aandeel van de doelgroep dat tot elk type behoort. De verdeling tussen traditionele vuurwerkafstekers en jongeren is sterk vergelijkbaar en beide worden hieronder toegelicht. Deze schatting is gebaseerd op de ervaring van professionals en uit de gesprekken met jongeren en dient uitsluitend als richtlijn er is geen kwantitatieve onderbouwing vanuit onderzoek beschikbaar.

Nalevers

- **Onbewuste nalevers:** Dit zijn nalevers die de regels niet goed kennen en ze naleven zonder het te beseffen, bijvoorbeeld omdat ze iemand anders nadoen.
 - Traditionele vuurwerkafsteker & jongeren: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 4 leden de regel onbewust naleven.
- **Spontane nalevers:** Deze groep gedraagt zich in lijn met de regel, omdat ze het achterliggende doel en de regel belangrijk vindt en gelooft in de (uit)werking ervan. Het is belangrijk dat deze groep blijft naleven. Eventueel kan deze groep als ambassadeur ingezet worden.
 - Traditionele vuurwerkafsteker: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 77 leden de regel bewust naleven. Zij leven de regel ook na als er geen toezicht plaatsvindt.

- Jongeren: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 70 leden de regel bewust naleven. Zij leven de regel ook na als er geen toezicht plaatsvindt.
- **Handhavingsafgeschrikten:** Deze groep nalevers gedraagt zich in lijn met de regel, omdat de sociale of fysieke omgeving, de keten of het toezicht daartoe aanzet en niet omdat men de regel zo zinvol vindt.
 - Traditionele vuurwerkafsteker: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 13 leden worden afgeschrikt door handhaving. Zij leven de regel na doordat er toezicht plaatsvindt.
 - Jongeren: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 19 leden worden afgeschrikt door handhaving. Zij leven de regel na doordat er toezicht plaatsvindt.

Overtreders

- **Onbewuste overtreders:** Deze groep is in principe geneigd tot naleving, maar is niet op de hoogte van de regel, kan deze niet toepassen en weet niet hoe deze moet worden toegepast. Dit type overtreder kan beïnvloed worden door de kennis over de regels te vergroten, de regel te vereenvoudigen, het gewenste gedrag makkelijker te maken en/of voorbeeldgedrag te tonen.
 - Traditionele vuurwerkafsteker & jongeren: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 1 lid de regel onbewust overtreedt. Deze groep overtreedt de regel per ongeluk.
- **Principiële overtreders:** Deze groep overtreedt uit weerstand. De groep is het fundamenteel oneens met de regel, de beleidsaannames of het achterliggende beleidsdoel. Of de groep gelooft niet in (een rechtvaardige) uitwerking van het beleid en/of is in het geheel niet gezagsgetrouw. Er is sprake van reactance, een vorm van weerstand die ontstaat als mensen zich in hun vrijheid beperkt voelen. Het is voor de doelgroep raadzaam om de onderliggende weerstanden te achterhalen, het beleid aan te passen of een andere handhavingstijl te hanteren. Bovendien kunnen weerstanden weggehaald worden door te luisteren, begrijpen, keuzealternatieven zoeken en duidelijkheid te geven.
 - Traditionele vuurwerkafsteker: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 5 leden de regel onbewust overtreden. Deze groep overtreedt de regel uit principe.
 - Jongeren: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 5 leden de regel onbewust overtreden. Deze groep overtreedt de regel uit principe.
- **Gelegenheidsovertreders:** Deze groep staat onverschillig ten opzichte van de regel. Deze overtreders laten zich leiden door de makkelijkste weg en de mogelijkheden die zich voordoen. Hun gedrag wordt gestuurd door irrationele motieven, zoals luiheid of gemak, en gelegenheden, zoals het simpelweg voorhanden hebben van vuurwerk. Als ze nog vuurwerk hebben van voorgaande jaarwisseling, dan steken ze dat af. Om deze overtreders tot naleven te beïnvloeden kunnen cues in de fysieke omgeving gezet worden of inzameldagen voor vuurwerk worden georganiseerd
 - Traditionele vuurwerkafsteker: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 0 leden de regel onbedoeld overtreden. Deze groep lijkt klein binnen deze doelgroep, maar kan groter zijn in de bredere analyse van andere doelgroepen.

- Jongeren: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 1 leden de regel onbedoeld overtreden. Deze groep lijkt klein binnen deze doelgroep, maar kan groter zijn in de bredere analyse van andere doelgroepen.
- **Calculerende overtreders:** Tot slot bestaat een groep die eerder tijdens jaarwisselingen, en gedurende het jaar, de (lokale) wet- en regelgeving overtreedt met betrekking tot het illegaal verwerven, verhandelen en het misbruik van professioneel vuurwerk. Ook in de criminele context wordt professioneel vuurwerk ingezet met aanzienlijke risico's voor de openbare orde en veiligheid. De reeks aan explosies waarmee Nederland de afgelopen jaren te maken heeft, is hier een voorbeeld van. Het is aannemelijk dat wanneer het vuurwerkverbod intreedt, deze dadergroep dit gedrag zal blijven vertonen. Bij deze doelgroep is mogelijk sprake van andere risicofactoren en vraagt een duurzame gedragsverandering om een andere aanpak van zowel preventieve als repressieve maatregelen.
 - Traditionele vuurwerkafsteker: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 0 leden de regel onbedoeld overtreden. Deze groep lijkt klein binnen deze doelgroep, maar kan groter zijn in de bredere analyse van andere doelgroepen.
 - Jongeren: De verwachting is dat van 100 willekeurige leden van de doelgroep 1 leden de regel onbedoeld overtreden. Deze groep lijkt klein binnen deze doelgroep, maar kan groter zijn in de bredere analyse van andere doelgroepen.

5. Samenwerkingen, aanpakken en overige initiatieven

Dit handhavingsplan biedt gemeenten en ketenpartners praktische handvatten voor een veilige jaarwisseling, onder meer door instrumenten en *best practices* te delen. Tegelijkertijd staat dit handhavingsplan niet op zichzelf en wordt de vuurwerkproblematiek breder aangepakt. Zo is er onderzoek gedaan naar dadertypen van economische vuurwerkcriminaliteit en dadertypen van geweld tegen hulpverleners en is het *Offensief tegen Explosies* opgericht. Deze sporen vullen elkaar aan.

5.1 WODC-onderzoek dadertypen economische vuurwerkcriminaliteit

Om beter zicht te krijgen op de daderprofielen van economische vuurwerkcriminaliteit en welke interventies, toegespitst op de specifieke daderprofielen, effectief (kunnen) zijn, is in opdracht van het WODC onderzoek verricht door Atlas.⁷ Daarbij is in het bijzonder aandacht besteed aan jeugdige daders in de leeftijd tot 23 jaar, met het doel om inzicht te krijgen in wat de instroom en doorgroei van jongeren in deze vorm van criminaliteit kan voorkomen. Het onderzoek geeft inzicht in de motieven van de diverse dadergroepen die betrokken zijn bij het illegaal verwerven en verhandelen van professioneel vuurwerk. Hieruit volgt dat vuurwerkcriminaliteit wordt gedragen door een breed spectrum aan dadertypen, van internationale naar nationale groothandelaren tot kleinschalige handelaren en eindgebruikers. Jongeren spelen vooral een rol in de distributie van vuurwerk en bevinden zich veelal in de lagere dadertypen. Het onderzoek levert handelingsperspectieven op voor: (1) het ketenbreed ontsluiten en benutten van informatie over verdachten van vuurwerkcriminaliteit, (2) gerichte maatregelen ter versterking van opsporing en handhaving, en (2) empirisch onderzoek naar de effectiviteit van opsporingsmethoden, interventies en sancties binnen de economische vuurwerkcriminaliteit. Tot slot wordt aanbevolen meer in te zetten op bewustwording van de gevaren van zwaar professioneel vuurwerk.

5.2 WODC-onderzoek dadertypen geweld tegen hulpverleners

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) heeft op 20 januari 2026 het onderzoek 'Meer dan de dader. Samenhangende inzichten over agressie en geweld tegen hulpverleners' gepubliceerd. Het onderzoek geeft inzicht in de kenmerken en motieven van de verdachten/daders van agressie en geweld tegen hulpverleners, als ook in het verloop van agressie- en geweldsincidenten. Hieruit blijkt dat de groep van verdachten/daders diverse en fluïde kenmerken, achtergronden en motieven heeft. Dat maakt dat het niet mogelijk is om eenduidige daderprofielen te onderscheiden. De onderzoekers stellen dat het voor een effectieve aanpak onvoldoende is om enkel op daderprofielen te focussen. Voor het begrijpen van agressie en geweld richting hulpverleners is het van belang te kijken naar de samenhang tussen persoon, gedrag en context. Uit het onderzoek blijkt wel dat er algemene kenmerken, achtergronden en motieven naar voren komen, waaronder:

- veelal mannen en relatief jonge leeftijd;
- kwetsbare sociaaleconomische achtergrond, lager opgeleid en vaker een uitkering dan de algemene bevolking;
- ongeveer 30% is in de afgelopen vijf jaar geregistreerd vanwege onbegrepen gedrag;
- en driekwart heeft antecedenten en de helft is eerder verwachte geweest van een geweldsmisdrijf.

⁷ Blaker, N., Bruinsma, M., Halbersma, R. & Postema, D. (2025, mei). *Explosieve handel: Dadertypen en aanpak van economische vuurwerkcriminaliteit* (WODC-rapport).

De onderzoekers doen onder andere een oproep aan betrokkenen, zowel werkgevers als hulpverleners, om de verworven kennis beter te benutten in de praktijk. Die oproep onderschrijf ik. Voor mijn departement is dat belegd bij het programma 'Voorbereid op agressie en geweld'.

5.3 Offensief tegen Explosies (OTE)

Naar aanleiding van de toename van aanslagen met explosieven sinds 2021 is het Offensief tegen Explosies (Offensief) ingesteld. In het Offensief werken politie, OM, gemeenten, het Verbond van Verzekeraars, reclasseringsorganisaties, VNO-NCW en MKB-Nederland (namens het bedrijfsleven), Aedes (namens de woningcorporaties) en het Ministerie van Justitie en Veiligheid samen. Het Offensief heeft als doel het aantal aanslagen met explosieven stevig terug te dringen. Uit *voorlopige* cijfers blijkt dat er in 2025 sprake is van een lichte daling naar 1525 (pogingen tot) aanslagen met explosieven. Dit zijn er 18 minder zijn dan in 2024. Het Offensief richt zich op acties via de lijnen preventie, opsporing & vervolging, lokale aanpak & nazorg, ondersteund door inzichten uit (wetenschappelijke) onderzoeken en door communicatie. De werkwijze is dynamisch: acties worden aangepast op basis van nieuwe kennis, inzichten en resultaten. De analyse die aan het actieplan ten grondslag ligt, laat zien dat de gemiddelde leeftijd van de plegers 23 jaar is, met een piek op 16 jaar. Veel verdachten hebben eerdere criminele antecedenten, vaak op het gebied van vermogensdelicten. De groep wordt gekenmerkt door sociaaleconomische kwetsbaarheid — lage opleiding, armoede en instabiele gezinssituaties — waardoor zij gevoelig kan zijn voor ronseling. De meeste uitvoerders worden gemotiveerd door financiële beloning. Het voorkomen van (herhaald) daderschap vraagt om een langdurige, brede aanpak. Gedragsverandering bij deze doelgroep is complex en vereist aandacht voor meerdere risicofactoren tegelijk. De preventieve inzet is daarom gericht op het vergroten van weerbaarheid en het bieden van alternatieven voor criminele activiteiten. Daarbij wordt erkend dat dader- en slachtofferschap vaak samengaan: sommige verdachten zijn tevens slachtoffer van criminele uitbuiting. Preventieve maatregelen richten zich daarom ook op het voorkomen van slachtofferschap. Binnen het Offensief wordt gebruikgemaakt van bewezen effectieve interventies uit de High Impact Crimes-aanpak, zoals Alleen Jij Bepaalt wie je bent (AJB), de Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid en de inzet van re-integratieofficieren. Ook wordt aangesloten bij het programma Preventie met Gezag (PmG), waarvan de doelgroep grotendeels overlapt met die van het Offensief. Waar mogelijk worden interventies uit PmG versterkt of opgeschaald. Om jongeren beter te beschermen tegen (online) ronselen, startte het Offensief in 2025 diverse preventieve acties. Zo volgen alle AJB-deelnemers in de gemeenten waar de problematiek het grootste was in 2024 een workshop over weerbaarheid en de risico's van het plegen van aanslagen, ontwikkeld door Jongerenwerk Op Zuid (JOZ). Deze workshops, gebaseerd op wetenschappelijk onderbouwde methoden zoals mentorschap en socratisch gesprek, werden ook op vijftig scholen (praktijkonderwijs en mbo) gegeven. Daarnaast werden in gemeenten met de grootste problematiek bijeenkomsten georganiseerd voor (jeugd)professionals om kennis te delen en *best practices* uit te wisselen. De werkgroep Preventie van het Offensief blijft continu nieuwe mogelijkheden voor aanvullende acties verkennen.

Hoewel er in 2025 dus sprake is van een lichte daling, is het aantal nog steeds te hoog. Het Offensief blijft zich daarom onverminderd inzetten om het aantal aanslagen op woningen, bedrijven en voertuigen terug te dringen. Het Offensief richt zich daartoe onder andere op het tegengaan van de brede beschikbaarheid van zwaar vuurwerk, het voorkomen van (herhaald) daderschap en het opsporen en vervolgen van opdrachtgevers en tussenpersonen zoals rekruteerders. En op het ondersteunen van gemeenten bij een stevige lokale aanpak en bij de nazorg voor slachtoffers en omwonenden.

5.4 Agressie en geweld tegen hulpverleners

In 2021 is de Taskforce Onze Hulpverleners Veilig ingesteld voor een periode van vijf jaar. Hierin hebben politie, buitengewoon opsporingsambtenaren, brandweer, wetenschappers, het Openbaar Ministerie en het ministerie van Justitie en Veiligheid samengewerkt om bij te dragen aan een zinvolle aanvullende aanpak van agressie en geweld tegen hulpverleners. In deze periode heeft de Taskforce een instrumentarium ontwikkeld, zoals een handelingskader voor werkgevers bij doxing en de nieuwe richtlijn Psychosociale Ondersteuning voor Hoog Risico beroepen. Hiermee is een basis gelegd voor toekomstige inspanningen van werkgevers. Het is aan de werkgevers om dit binnen hun organisatie te implementeren.

Zoals vermeld in de Verzamelbrief Brandweer, crisisbeheersing en meldkamers van 3 oktober 2025⁸, wordt de Taskforce in 2026 beëindigd. De borging van de opgedane kennis, ervaringen en netwerken stond de afgelopen periode centraal. Binnen het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt het instrumentarium overgenomen door het programma 'Voorbereid op Agressie en Geweld' dat zich richt op alle taakorganisaties die onder Justitie en Veiligheid vallen. Het ontwikkelde instrumentarium wordt vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid blijvend onderhouden. De producten van dit programma worden breed voor alle publieke werkgevers beschikbaar gesteld.

⁸ Kamerstukken II, 2025-2026, 29517 nr. 273.

6. Preventie

De Wet veilige jaarwisseling beoogt veiligheidsrisico's tijdens de jaarwisseling te beperken en ordeverstoringen te voorkomen door het instellen van een vuurwerkverbod voor consumenten (met uitzondering van F1-vuurwerk). Het realiseren van het gewenste gedrag van alle consumenten vereist niet alleen handhaving, maar ook preventiemaatregelen.

6.1 Uitgangspunten en doelstellingen

Preventieve maatregelen dienen bij te dragen aan een duurzame gedragsverandering. Deze maatregelen helpen bij een ordelijke en veilige jaarwisseling door zowel ongewenst gedrag te ontmoedigen als factoren te versterken die zorgen voor gewenst gedrag. Om ongewenst gedrag op een duurzame manier te ontmoedigen, is een integrale lokale aanpak cruciaal. Doelstellingen van preventieve maatregelen in dit handavingsplan omvatten:

- Het verminderen van overtredingen en onveilige situaties;
- Het bevorderen van naleving van de Wet veilige jaarwisseling;
- Het versterken van de lokale aanpak waaronder een vermindering van de druk op toezicht en handhaving.

Vanuit gemeenten, in samenwerking met lokale partners, worden reeds veel preventieve maatregelen en interventies ingezet ter voorbereiding op de jaarwisseling om misbruik van en overlast met vuurwerk te voorkomen. Gemeenten zetten onder meer in op gerichte communicatie, voorlichting, jongerenwerk, straatcoaches, bewonersinitiatieven en toezicht op straat.

In dit hoofdstuk wordt een (niet-uitputtend) overzicht gegeven van kansrijke preventieve maatregelen, gecategoriseerd naar dadergerichte-, en situationele maatregelen en interventies. Hierbij wordt benadrukt dat er geen uniforme aanpak bestaat: lokaal maatwerk en samenwerking tussen partners zijn essentieel. Tot slot bevat het hoofdstuk aanvullende acties en aanbevelingen ter ondersteuning van gemeenten bij de invoering en handhaving van het landelijke vuurwerkverbod (met uitzondering van F1-vuurwerk).

6.2 Huidige aanpak: overzicht van preventieve maatregelen

Onderstaand wordt ingegaan op kansrijke preventie maatregelen van afgelopen jaren, waar de focus lag op het voorkomen van vuurwerkoverlast en -ongelukken. Deze initiatieven kunnen, soms in aangepaste vorm, ook gebruikt worden in de nieuwe situatie, waarbij preventie maatregelen zich zullen richten op het voorkomen van algeheel vuurwerkgebruik (met uitzondering van F1-vuurwerk).

6.2.1 Daderpreventie

Daderpreventie richt zich erop te voorkomen dat mensen vuurwerk (ver)kopen of afsteken. Voor de voorbereiding en handhaving van het landelijk vuurwerkverbod is dit essentieel, omdat het verbod vanaf 2026/2027 veel huidige F2-gebruikers tot potentiële daders maakt. Daderpreventie stimuleert gedragsverandering bij onbewuste, principiële, gelegenheid- en calculerende overtreders, nog voordat een overtreding plaatsvindt.

Voorlichting en bewustwording

Het geven van voorlichting en het vergroten van bewustwording bij kinderen en jongeren op de basis- en middelbare school én bij hun ouders is belangrijk om vuurwerkmisbruik te voorkomen. Jongeren leren veilig met vuurwerk om te gaan en risico's beter inschatten, terwijl ouders worden ondersteund in het stellen van grenzen en toezicht houden. Om de effectiviteit te vergroten, moeten interventies gebaseerd zijn op bestaande (wetenschappelijke) inzichten en beleidsmatige

evaluaties. Voor dadergerichte preventie biedt het in juni 2024 aan de Tweede Kamer aangeboden Landelijk Kwaliteitskader Effectieve Jeugdinterventies (KEI) een belangrijke basis.⁹ Hierin wordt een overzicht gegeven van verschillende gedragsinterventies en aangegeven - op basis van wetenschappelijke overzichtsstudies - welke het meest effectief zijn.

Hieronder staan verschillende voorbeelden van interventies die specifiek zijn gericht op het voorkomen van vuurwerkmisbruik en de onderliggende risicofactoren hiervan. Dit is op basis van de oude situatie waarbij de Wet veilige jaarwisseling nog niet van kracht is.

- Stichting Halt biedt lessen 'Veilig Oud en Nieuw' aan die focussen op kennis, bewustwording en handelingsperspectief rondom vuurwerkveiligheid. Deze lessen zijn bedoeld voor groep 7/8 van het PO en klas 1/2 van het VO.
- VeiligheidNL bereikt met het lespakket 4vuurwerkveilig basisscholen (groep 7/8) met als doel kinderen bewust te maken van de gevaren van vuurwerk en geeft concrete handvatten voor het veilig kijken naar en veilig laten afsteken van vuurwerk. Hierin wordt nauw samengewerkt en afgestemd met politie, brandweer en artsen. In een deel van de brandweerregio's is een brandweerman/-vrouw aanwezig om de les als gastdocent te geven. Ook jongerenwerkers kunnen bij het lespakket 4Vuurwerkveilig worden ingezet.
- Binnen het lesprogramma 4vuurwerkveilig wordt, naast de les voor jongeren, ook aandacht besteed aan het bereiken van de ouders van 10-12 jarigen. Via de deelnemende scholen wordt middels huiswerkopdrachten gewerkt aan kennis en bewustwording van ouders. Daarnaast worden de ouders door VeiligheidNL ook bereikt via sociale media en de website kinderveiligheid.nl.
- Jongerenwerkers organiseren voorlichtingen voor jongeren én ouders. Ouders worden actief betrokken, bijvoorbeeld via schoolnieuwsbrieven of bijeenkomsten. Ouderavonden, bewustwordingscampagnes en inzet van Triple P-geschoolde professionals zorgen dat opvoeders ondersteund worden in het begrenzen van jongeren en het bespreekbaar maken van risicogedrag.

Inzet jongerenwerkers en straatcoaches

Jongerenwerkers en straatcoaches zijn in aanloop richting de jaarwisseling zichtbaar aanwezig in wijken en online. Zij signaleren risicogedrag vroegtijdig en voeren gesprekken met jongeren en ouders om bewustwording te vergroten. Dit gebeurt vaak in samenwerking met politie, scholen en stichting Halt. In het voortgezet onderwijs zijn jongerenwerkers zichtbaar tijdens pauzes en betrokken bij activiteitenweken en stages.

Positieve rolmodellen

Rolmodellen uit het jongerenwerk spelen een sleutelrol. Deze jongeren laten in hun gedrag zien dat zij vuurwerkgeweld afkeuren en versterken daarmee de positieve groepsdruk. Zij dragen bij aan bewustwording en corrigeren leeftijdsgenoten op straat. Om de kans op een effectieve aanpak zo groot mogelijk te maken, is het van belang van tevoren goed in kaart te brengen waarom en hoe rolmodellen in te zetten. De infosheet *"Inzetten van rolmodellen: waarom en hoe"* van het CCV en het *'Landelijk Kwaliteitskader effectieve jeugdinterventies voor Preventie van Jeugdcriminaliteit' (KEI)* bieden hiervoor de juiste handvatten.¹⁰¹¹

9 Kamerstukken II, 2023/2024, 28 741, nr. 116.

¹⁰ Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), De Jong, J. D., & Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2021, september). *Inzetten van rolmodellen: waarom en hoe?*

¹¹ Landelijk kwaliteitskader effectieve jeugdinterventies voor preventie van jeugdcriminaliteit | Rapport | Rijksoverheid.nl

Waarschuwbrieven en bewustwordingsgesprekken

Gemeenten werken samen met politie en jongerenwerk om eerdere overlastveroorzakers vooraf in kaart te brengen. Zo nodig bezoeken zij deze jongeren thuis en geven preventieve waarschuwingen of maatregelen, waarbij ook ouders worden betrokken.

Alternatieve activiteiten

Gemeenten kunnen alternatieve activiteiten stimuleren tijdens de jaarwisseling, afgestemd op lokale behoeften, door in gesprek te gaan met jongeren en bewoners. Dit kan variëren van sportieve of culturele programma's tot buurtinitiatieven en feestelijke ontmoetingen.

Jongerenwerk en straatcoaches spelen hierin een verbindende rol door het stimuleren van initiatieven uit de buurt en samenwerking te zoeken met scholen en andere lokale partners. Hierdoor kan de sociale cohesie worden versterkt. Gemeenten nemen een faciliterende rol door ruimte en ondersteuning te bieden, terwijl de bewoners en partners de verantwoordelijkheid en uitvoering dragen.

Voorbeelden uit de praktijk:

- In **Dijk en Waard** bereikte [een jongerenwerkcampagne](#) via Instagram ruim **300.000 accounts**, met winacties en filmpjes die authentiek aansloten bij jongeren. Jongeren vertellen hierin zelf de boodschap wat de gevaren zijn van vuurwerk, op een manier die aansluit bij hun leefwereld. De campagne werd lokaal veelvuldig gedeeld, ook werd samengewerkt met winkelcentra. Via QR codes konden jongeren meedoen aan de campagne en winacties op sociale media.
- In **Staphorst** wordt iedere jaarwisseling een tentfeest georganiseerd als alternatieve activiteit. Toegang is alleen mogelijk tot een bepaald tijdstip, zodat jongeren zich tijdig naar het feestterrein begeven. Dit voorkomt samenscholing op straat en draagt bij aan een veilige sfeer. De beveiligers kennen de jongeren en dat versterkt de sociale controle.
- In **Utrecht Zuidwest** deelden jongeren warme chocomel uit in de wijk en hielpen rolmodellen bij activiteiten, waarmee een positieve sfeer in de buurt werd versterkt.
- In **Utrecht** hielpen **36 jonge rolmodellen** mee tijdens de jaarwisseling, met aantoonbaar positief effect op gedrag van leeftijdsgenoten.
- In Utrecht Noordwest werden jongerenwerkers samen met vrijwilligers getraind voor hun rol tijdens de jaarwisseling. Door de inzet van vrijwilligers in combinatie met jongerenwerk kan worden voorkomen dat overlast situaties tijdens de jaarwisseling verder escaleren.
- In **Utrecht** is op basis van een hotspotanalyse vanuit de politie ingezet op het vroegtijdig onderkennen van (dreigende) ordeverstoringen en daarop (pro)actief interveniëren. In samenwerking met jongerenwerk en de medewerkers van THOR zijn in een aantal wijken ongeregeligheden voorkomen en is laagdrempelig bemiddeld in situaties die dreigden te escaleren. In Utrecht ontstond deze samenwerking via de gebiedsmanager van de gemeenten in de wijken waar sprake is van hotspots.
- In diverse buurthuizen en wijkcentra worden op oudejaarsdag alternatieve activiteiten georganiseerd, zoals sport, muziek, oliebollen bakken en spelactiviteiten. Hierdoor wordt een veilige omgeving gecreëerd en zijn jongeren minder op straat.

Community onderzoek

In oktober 2025 heeft Blauw Research, in opdracht van het ministerie van JenV, via de community 'Nederland Denkt Mee' onderzoek uitgevoerd naar hoe communityleden een jaarwisseling zonder consumentenvuurwerk voor zich zien en welke alternatieve gedragingen zij wenselijk achten. Doel

was om meer inzicht te verkrijgen dat kan bijdragen aan handelingsperspectieven en de communicatie richting burgers.

Voor dit onderzoek zijn leden uit het algemene publiek binnen de community benaderd met drie opdrachten: twee forumactiviteiten en één vragenlijst. In totaal namen 122 unieke deelnemers deel aan minimaal één van deze opdrachten. Uit de resultaten blijkt dat een geslaagde jaarwisseling voor de meeste deelnemers vooral draait om gezelligheid en samenzijn. Hoewel velen van mening zijn dat vuurwerk bij oud en nieuw hoort, wordt het niet als essentieel gezien. Tegelijkertijd is vuurwerk voor veel mensen emotioneel verbonden met het feestelijk inluiden van het nieuwe jaar; het wegvallen van dit iconische moment kan als teleurstellend worden ervaren.

De huidige, vaak onverantwoorde manier waarop consumenten — met name knalvuurwerk — vuurwerk afsteken, veroorzaakt echter aanzienlijke overlast. Ruim driekwart van de deelnemers spreekt daarom steun uit voor een verbod op consumentenvuurwerk. Tegelijkertijd vindt een meerderheid dat, indien een verbod wordt ingevoerd, er passende alternatieven beschikbaar moeten komen zodat het feestelijke karakter van de jaarwisseling behouden blijft.

6.2.2 Slachtofferpreventie

Naast daderpreventie is slachtofferpreventie van belang om letsel tijdens de jaarwisseling te beperken. Het handavingsplan richt zich primair op gedragsverandering bij vuurwerkgebruikers, maar door het aantal daders te verminderen, neemt ook automatisch het risico op slachtoffers af.

6.2.3 Situationele preventie

Een belangrijk onderdeel van het voorkomen van overlast is situationele preventie, waarbij de fysieke en sociale omgeving zo wordt aangepast dat overtredingen moeilijker worden. Dit omvat onder andere het beperken van het (illegale) vuurwerkaanbod, intensiveren van toezicht en handhaving, aanpassingen in de openbare ruimte, en het betrekken van ouders, lokale netwerken en organisaties om gewenst gedrag te stimuleren.

Toezicht en aanwezigheid op straat

Het inzetten van stewards, buurtvaders en -moeders is een belangrijke vorm van situationele preventie tijdens de jaarwisseling. Door gemeenten wordt in voorbereiding op de jaarwisseling tijdig gestart met een structureel overleg met stewards, buurtvaders en -moeders, om actuele ontwikkelingen en uitdagingen in kaart te brengen en passende plannen voor inzet te maken.

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie is een belangrijk middel om overlast tijdens de jaarwisseling te voorkomen. Door bewoners actief te betrekken bij toezicht en veiligheidsinitiatieven, ontstaat een gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid. Hun aanwezigheid en alertheid vergroten de sociale controle, maken risicogedrag eerder zichtbaar en ontmoedigen potentieel overlastgevend gedrag.

Fysieke maatregelen in de omgeving

Door de inrichting van de openbare ruimte tijdelijk aan te passen, wordt de gelegenheid voor onveilig gedrag beperkt en kunnen risico's beter worden beheerst. Afhankelijk van de lokale situatie kan de gemeente verschillende (fysieke) maatregelen inzetten, zoals het plaatsen van hekken of inzetten van extra verlichting. Een uitgebreid overzicht van maatregelen is in bijlage 2 te vinden.

Integrale samenwerking

Ter voorbereiding op de jaarwisseling wordt door gemeenten op lokaal niveau elk jaar een draaiboek opgesteld waarin taken, bijzonderheden en scenario's (zoals risicolocaties en -groepen) worden vastgelegd. Hierbij worden alle relevante partners betrokken, waaronder politie, boa's, jongerenwerk, stewards, bondgenoten en andere mogelijke betrokkenen.

1. **Maatwerk per gemeente**
Elke gemeente heeft eigen risicolocaties, doelgroepen en dynamiek. Een lokaal draaiboek maakt het mogelijk om maatregelen af te stemmen op de specifieke situatie ter plaatse
2. **Heldere taakverdeling**
Door vooraf taken en verantwoordelijkheden vast te leggen, weten alle betrokken partijen – van politie tot jongerenwerk – wat er van hen wordt verwacht. Dit voorkomt miscommunicatie en versnelt de reactie bij incidenten.
3. **Snelle opschaling bij scenario's**
Door verschillende scenario's (zoals groepsvorming, brandstichting of vuurwerkoverlast) uit te werken kunnen partners snel en adequaat handelen als zich een situatie voordoet.
4. **Versterking van samenwerking**
Het betrekken van alle relevante partners bij het opstellen van het draaiboek bevordert onderlinge afstemming, vertrouwen en samenwerking. Dit is cruciaal voor een gecoördineerde aanpak.
5. **Een goed gedocumenteerd draaiboek biedt een basis voor evaluatie na afloop van de jaarwisseling.**

Voorbeelden uit de praktijk:

- In **Staphorst** heeft de inzet van stewards rondom de jaarwisseling aantoonbaar geleid tot een afname van agressie en vandalisme. Doordat zij vaak vaders, broers of buurmannen van de lokale jeugd zijn, ontstaat er een natuurlijk gezag en wederzijds respect. Deze aanpak bleek in Staphorst effectiever dan uitsluitend handhaving door boa's of politie.
- In **Utrecht** waren in 2025 vijf buurthuizen in de nacht open waar honderden jongeren zijn bereikt.
- In **Nijmegen** wordt per wijk bepaald welke maatregelen er zinvol zijn om overlast tegen te gaan. In 2024 heeft dat geresulteerd in de inzet van gebiedsverboden voor een overlastlocatie en extra inzet op het samenscholingsverbod (APV) in een andere wijk.

6.3 Acties ter versterking van de preventieve aanpak jaarwisseling 2026/2027 en verder

In de voorgaande paragrafen zijn diverse interventiemogelijkheden beschreven die gemeenten nu al (kunnen) inzetten om vuurwerkovertradingen en -overlast te voorkomen. Wanneer de invoering van het algehele vuurwerkverbod nadert, worden aanvullende acties uitgevoerd om de voorbereiding op de jaarwisseling te versterken, het nalevingsgedrag te bevorderen en burgers actief te informeren over de nieuwe regels (zie ook het hoofdstuk communicatie).

1. **Voorlichting in scholen:** In het verleden is ingezet op voorlichting op scholen om kinderen, jongeren en hun ouders te leren hoe ze veilig om moeten gaan met vuurwerk. Met de inwerkingtreding van het Wet Veilige Jaarwisseling moet bezien worden of en hoe dit onderdeel van de preventieve aanpak nog steeds opportuun is.
2. **Landelijke dekking:** Stichting Halt en VeiligheidNL brengen het huidige aanbod en bereik van voorlichtingsactiviteiten in kaart (op basis van 2025/2026) en onderzoeken, in samenhang met

de gezamenlijke communicatie-aanpak en de geconstateerde noodzaak, de mogelijkheden voor brede landelijke dekking.

- 3. Verbeteren signaleringsfunctie:** Extra aandacht voor de signaleringsfunctie van docenten. Samen met organisaties zoals VeiligheidNL, Sociaal Werk Nederland, Stichting Aanpak Straat- en Schoolveiligheid en politie stelt Stichting Halt een docentenhandleiding op, zodat docenten vuurwerkbezit, -handel en -misbruik beter kunnen herkennen en hier opvolging aan kunnen geven.
- 4. Communityonderzoek alternatieven:** Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft in oktober 2025 opdracht gegeven onderzoek te doen naar alternatieve gedragingen tijdens de jaarwisseling. Onder het kopje 6.2.1 Daderpreventie worden de resultaten hiervan weergegeven. Dit geeft input voor handelingsperspectieven en de nog op te stellen communicatie-aanpak. VeiligheidNL toetst deze resultaten ook breder als onderdeel van het onderzoek naar 'vuurwerkaankoop en -gebruik', die zij rondom de jaarwisseling uitvoeren.
- 5. Nalevingsgedrag doelgroepen:** Het CCV heeft in 2025, met behulp van het InterventieKompas en in samenwerking met partners, het verwachte nalevingsgedrag van verschillende doelgroepen in kaart gebracht. De uitkomsten zijn nader toegelicht in hoofdstuk 4 en worden gedeeld via onder meer het VNG-forum
- 6. Lerende aanpak en kennisdeling voor gemeenten:** De VNG faciliteert kennisdeling door webinars te organiseren en een VNG forum op te zetten, waar gemeenten ervaringen en *best practices* kunnen uitwisselen. Begin 2026 zet de VNG een landelijke enquête uit bij gemeenten om *best practices* te inventariseren op de volgende onderwerpen:
 - a. Creatieve en veilige alternatieven tijdens de jaarwisseling;
 - b. Betrekken van inwoners bij het ontwikkelen van alternatieven;
 - c. Faciliterende rol van gemeenten bij buurtinitiatieven;
 - d. Effectmeting van maatregelen rondom de jaarwisseling;
 - e. Effectieve lokale samenwerkingen;
 - f. Communicatiemiddelen om inwoners te informeren en te betrekken

De resultaten en inzichten uit de enquête worden gepubliceerd op het VNG forum.

7. Handhaving

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige praktijk en de aanvullende maatregelen die in 2026 worden getroffen om de handhaving in aanloop naar en na invoering van het algehele vuurwerkverbod verder te versterken. Hierbij wordt ook ingegaan op de organisatie, verantwoordelijkheden en samenwerking tussen partners, en op de instrumenten en interventies die beschikbaar zijn om handhaving te bevorderen.

7.1 Uitgangspunten en doelstellingen

De handhaving is gebaseerd op een aantal uitgangspunten:

- **Evenwichtige aanpak:** landelijke kaders en afspraken, met ruimte voor lokale uitvoering.
- **Proportionaliteit en prioritering:** inzet op de grootste veiligheidsrisico's en efficiënt gebruik van capaciteit.
- **Effectiviteit interventies:** wat zijn de meest effectieve interventies in gegeven situaties en vullen maatregelen elkaar aan.
- **Samenwerking:** nauwe afstemming tussen gemeenten, politie, OM, boa's, ILT, Douane, en andere partners.
- **Kennisdeling en best practices:** leren van bestaande ervaringen en deze breder toepassen.

7.2 Handhaving vanaf jaarwisseling 2026/2027

Vanaf de jaarwisseling 2026/2027 geldt het algehele vuurwerkverbod voor consumenten. De handhaving richt zich vanaf dat moment in ieder geval op het volgende:

- Handhaving afsteken vuurwerk zonder ontheffing;
- Toezicht en handhaving van de voorschriften van de ontheffing op het vuurwerkverbod;
- Inbeslagname van verboden vuurwerk;
- Toezicht op transport, tijdelijke neerlegging en illegale opslag;
- Aanpak van ordeverstoringen in de openbare ruimte;
- Monitoring en bestrijding van online openbare orde verstoringen, zoals oproepen tot rellen of massaal afsteken, inclusief samenwerking met online platforms voor verwijdering van content en identificatie van verantwoordelijken.
- Online handhaving door het controleren van naleving van regels en wetten via digitale middelen of op diverse (social media) platforms en kanalen.

De uitvoering van deze taken vindt plaats met regionale prioritering via de driehoek (burgemeester, OM, politie) en in nauwe samenwerking tussen het OM, politie, boa's, gemeenten, Halt, ILT, Douane en andere relevante ketenpartners. Hieronder wordt toegelicht hoe de verschillende partners hierbij zijn betrokken.

Politie

De politie speelt een centrale rol in de handhaving, met name in het optreden tegen ordeverstoringen in de openbare ruimte, het tegengaan en inbeslagname van illegaal vuurwerk en het monitoren en bestrijden van online openbare orde verstoringen. Zie voor de inzet van politie op de handhaving het hoofdstuk Opsporing.

In de eerste jaren na invoering van het algehele vuurwerkverbod vanaf de jaarwisseling 2026/2027 is de verwachting dat bij de politie maximale inzet noodzakelijk zal blijven, aangezien gewenning en naleving tijd kosten. Op langere termijn wordt verwacht dat de jaarwisseling door het totaalverbod rustiger zal verlopen, waardoor er meer ruimte ontstaat voor gerichtere opsporing en handhaving. De politie en de verschillende partners maken hiervoor gebruik van landelijke uitgangspunten.

Boa's

In de aanloop naar de jaarwisseling 2026/2027 zal worden verkend wat de rol en taak van de boa wordt ten aanzien de handhaving op het vuurwerkverbod (zie een van de acties onder 7.4), en of de bevoegdheden van Domein I- en Domein II-boa's meer in lijn moeten worden gebracht.

De inzet van boa's blijft gericht op preventie, toezicht en het beperken van overlast in de openbare ruimte. Bij ernstigere overtredingen of signalen van illegale handel werken boa's samen met de politie, die verantwoordelijk blijft voor de opsporing van zwaar of crimineel vuurwerk.

Huidige bevoegdheden boa's

Momenteel zit er een verschil in bevoegdheden tussen domein I en domein II boa's. Boa's in domein I richten zich nu op het afsteken van vuurwerk buiten de toegestane tijden op basis van het Vuurwerkbesluit en treden op bij overlast door vuurwerk in de openbare ruimte, zoals vastgelegd in de APV. Ze zijn niet bevoegd voor het handhaven op het bezit of vervoer van vuurwerk. Boa's in domein II hebben aanvullende bevoegdheden en kunnen ook optreden tegen het bezit, vervoer en afsteken van illegaal of professioneel vuurwerk zonder vergunning. Deze verschillen zijn vastgelegd in de Regeling domeinlijsten buitengewoon opsporingsambtenaar.

Bevoegdheid	Domein I (Openbare ruimte)	Domein II (Milieu, welzijn en infrastructuur)
Afsteken van vuurwerk buiten toegestane tijden	Bevoegd om op te treden bij het afsteken van vuurwerk buiten de toegestane tijden (31 december 18:00 uur tot 1 januari 02:00 uur) op basis van artikel 2.3.6 Vuurwerkbesluit.	Bevoegd op basis van WED en APV.
Overlast door vuurwerk	Bevoegd om op te treden bij overlast door vuurwerk op basis van de Algemene plaatselijke verordening (APV), mits deze overlast de openbare orde of veiligheid aantast.	Bevoegd op basis van WED en APV.
Voorhanden hebben of afsteken van professioneel vuurwerk zonder vergunning (lijst II)	Niet bevoegd.	Bevoegd op basis van WED.
Illegaal vuurwerk (categorie 2 en 3)	Niet bevoegd.	Bevoegd op basis van WED.

Gemeenten

Burgemeesters beschikken over een breed scala aan bestaande bevoegdheden om de openbare orde te handhaven en risico's rond de jaarwisseling te beperken. Zij kunnen onder meer gebruikmaken van noodverordeningen, gebiedsverboden, cameratoezicht, de meldplicht (ook in combinatie met een gebiedsverbod), het aanwijzen van veiligheidsrisicogebieden en preventief fouilleren. Deze instrumenten worden, afhankelijk van de lokale omstandigheden, ingezet ter voorkoming van ordeverstoringen en ter bescherming van de veiligheid van bewoners en hulpverleners.

Het handhavingsplan bevat in bijlage 3 'Overzicht bestuurlijk instrumentarium burgemeester – jaarwisseling' een overzicht van deze bevoegdheden, inclusief de relevante wettelijke grondslagen en toepassingsmogelijkheden. Dit overzicht dient als handvat voor gemeenten bij het kiezen van

passende maatregelen binnen hun lokale context. De inzet van deze maatregelen is een lokale bevoegdheid. De burgemeester maakt op basis van de lokale omstandigheden een afweging wanneer en welke maatregelen in te zetten.

In het kader van het debat geweld tegen politie en hulpverleners en de verhuftering in de samenleving is een motie van het Tweede Kamerlid Coenradie c.s. aangenomen¹², waarin wordt verzocht om, conform de position paper van de politiebonden, makkelijker en sneller gebruik te maken van een (digitale) meldplicht of huisarrest.

(Digitale) meldplicht

De Wet maatregelen bestrijding voetbaloverlast en ernstige overlast (de Wet MBVEO), biedt zowel een burgemeester als de officier van justitie aanvullende bevoegdheden om notoire overlastgevers aan te pakken (bijv. kortdurende gebiedsverboden, een meldplicht of combinatie hiervan). Op basis van deze wet kunnen ook rond de jaarwisseling verboden worden opgelegd. Gepleegde jaarwisselingsgerelateerde strafbare feiten of eerdere (ernstige) verstoringen van de openbare orde kunnen als onderbouwing dienen voor een preventieve maatregel bijvoorbeeld voor de volgende jaarwisseling. Daarbij geldt dat een dergelijke maatregel zorgvuldig moet worden gemotiveerd en gebaseerd moet zijn op concreet gedrag uit het verleden dat ernstige vrees voor herhaling rechtvaardigt. Bij ernstige openbare ordeverstoringen kan de burgemeester iemand tijdens Oud & Nieuw direct een groepsverbod, contactverbod of meldingsplicht, vrijwel altijd in combinatie met een gebiedsverbod opleggen. Ook de officier van justitie kan dergelijke maatregelen opleggen, vooruitlopend op het oordeel van de rechter.

De Wet MBVEO maakt het wettelijk al mogelijk om een digitale meldplicht op te leggen. In de praktijk kan deze echter nog niet breed worden toegepast, omdat de benodigde techniek zich momenteel in de pilotfase bevindt. De pilot digitale meldplicht richt zich op openbare orde verstoringen rondom voetbalwedstrijden. Binnen deze pilot kunnen de deelnemende gemeenten Leeuwarden, Utrecht en Rotterdam een bestuursrechtelijk gebiedsverbod in combinatie met een digitale meldplicht opleggen. De pilot wordt momenteel uitgebreid met aanvullende zes gemeenten, te weten Helmond, Doetinchem, Groningen, Den Haag, Eindhoven en Nijmegen. De pilotperiode loopt tot en met juni 2026. Na afloop van de pilot volgen de uitkomsten van de evaluatie en aanbevelingen over het vervolg. Daarna vindt gezamenlijke besluitvorming plaats over de bredere implementatie van de digitale meldplicht. In de tussentijd wordt verkend wat er nodig is om de digitale meldplicht ook toe te passen in andere contexten, zoals rond de jaarwisseling en binnen het strafrecht.

Douane en ILT

Douane en ILT - handhaving vuurwerk algemeen

De Douane heeft een taak met betrekking tot vuurwerk daar waar er getracht wordt deze producten binnen te brengen op Nederlands (en daarmee Europees) grondgebied of daadwerkelijk in te voeren in het Europese vrije verkeer. De Douane heeft geen taak voor vuurwerk dat zich reeds in het vrije verkeer bevindt.

Bij het binnenbrengen van vuurwerk worden er fysieke controles uitgevoerd waarbij er wordt gekeken of de juiste bescheiden zijn bijgevoegd, of het papierwerk overeenkomt met de daadwerkelijke producten en of het vuurwerk is voorzien van de juiste aanduidingen zoals wettelijk verplicht. Daarnaast levert de Douane aangiftegegevens aan de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT).

De ILT heeft een bredere taak en controleert zelf op een aantal aspecten van de wet- en regelgeving voor vuurwerk, waaronder wettelijke producteisen, de classificatie van de producten en op productveiligheid. Dit doet zij ook aan de grens, in havens en bepaalde opslagplaatsen, langs de weg en bij verkooppunten. Bij overtredingen kan de ILT ook handhavend optreden. Op basis van aangiftegegevens volgt de ILT samen met de Douane trends en ontwikkelingen.

¹² Kamerstukken II, 2026-2026, 28684, nr. 840

De ILT heeft daarbij aandacht voor zowel het professionele vuurwerk als het consumentenvuurwerk. De handhaving van de Douane is risicogericht en indien ontwikkelingen daar aanleiding toe geven worden er ook extra controles uitgevoerd in samenwerking met de ILT.

Vuurwerk in postzendingen

Het thuis laten bezorgen van vuurwerk via de post is niet toegestaan in Nederland. Webshops in het buitenland spelen wel een grote rol bij het binnenbrengen van vuurwerk. Volgens de ILT wordt veel vuurwerk illegaal besteld en vervoerd via reguliere post(pakket) distributiekanaal (zie ook: [Vuurwerk | Inspectie Leefomgeving en Transport \(ILT\)](#)). Postpakketbedrijven hebben een eigen verantwoordelijkheid bij het actief tegengaan en onderscheppen van dit vuurwerk. De ILT controleert hen daarop in steekproeven.

De Douane controleert post door bij koeriers- en postbedrijven langs te gaan en vanuit het kantoor op het International Mail & E-commerce Centre (IMEC) in Den Haag. Bij de controles kijkt de Douane naar de mogelijke risico's van een zending. Dit wordt bepaald door medewerkers van het tactisch centrum van de Douane. Ook kunnen douaniers steekproefsgewijs en op eigen initiatief controleren. In deze controles wordt alle internationale post meegenomen, zowel binnen de Europese Unie (EU) als daarbuiten.

Tijdens hun controles kunnen Douaniers verboden producten tegenkomen zoals bijvoorbeeld vuurwerk. Afhankelijk van het type vondst, kan de Douane een ketenpartner inschakelen (in het geval van vuurwerk dus de ILT). De ILT bekijkt dan wat er verder met de zending moet gebeuren na inbeslagname. De wijze van registratie van dit soort gevallen hangt af van de afhandeling van een zaak.

Halt als pedagogische interventie bij minderjarigen

De Halt-interventie biedt een pedagogisch kader voor de afdoening van lichte vuurwerkdelen door minderjarigen tot 18 jaar. In deze interventie staat de ontwikkeling van de jongere centraal. Halt richt zich op het vergroten van het inzicht in de gevolgen van het handelen, het bevorderen van reflectie en het stimuleren van verantwoordelijkheid nemen. Dit gebeurt door middel van gesprekken, leeropdrachten en herstelgerichte activiteiten, waarbij ook de ouders actief worden betrokken. De aanpak sluit aan bij de ontwikkelingsfase van jongeren en draagt bij aan bewustwording en gedragsbeïnvloeding, zonder dat een justitiële aantekening volgt. Daarmee biedt Halt een pedagogisch en proportioneel alternatief binnen het handhavingskader rondom lichte vuwerkdelen. Voor meer informatie over Halt-verwijzingen en vuurwerk zie de Factsheet 'Halt en vuurwerk' in de bijlage 4.

Best practice 'Stop gesprek'

In een wijk waar veel (vuurwerk)overlast was, zijn acties uitgevoerd door Boa's en de politie, zowel in uniform als in burger. Tijdens deze acties werd bepaald gedrag van jongeren geconstateerd. Een paar dagen later zijn de betreffende jongeren, samen met hun ouders, uitgenodigd op het gemeentehuis om in gesprek te gaan met de wijkagent, de ambtenaar OOV en een ambtenaar van het sociaal domein. Het doel van deze gesprekken was onder andere om ouders bewust te maken van het gedrag van hun kinderen, omdat ze vaak niet weten wat hun kinderen op straat doen. De jongeren kregen de gelegenheid om hun gedrag te heroverwegen. Ze werden aangespoord om te stoppen met overlast gevend gedrag en niet langer deel te nemen aan groepen die overlast veroorzaken. Tevens werd hen duidelijk gemaakt dat de acties in de wijk voortgezet zouden worden. Als dezelfde jongeren in de toekomst opnieuw overlast veroorzaken, zouden er bestuursrechtelijke en waar mogelijk, strafrechtelijke maatregelen volgen. Dit werd in begrijpelijke taal uitgelegd, zodat zowel de jongeren als de ouders zich bewust waren van de mogelijke gevolgen.

7.3 Nieuwe ontheffingsmogelijkheid

Wanneer de Wet veilige jaarwisseling in werking treedt, ontstaat er een nieuwe bevoegdheid voor de burgemeester, namelijk t.a.v. ontheffingen. Onder voorwaarden kunnen zij een ontheffing

verlenen aan bijvoorbeeld verenigingen of stichtingen voor het afsteken van aangewezen F2-vuurwerk (maximaal 200 kg) tijdens de jaarwisseling. Het professioneel afsteken van vuurwerk tijdens evenementen blijft toegestaan, net als het afsteken van F1 vuurwerk. In het Ontwerpbesluit veilige jaarwisseling zijn de voorwaarden waaronder de ontheffing kan worden verleend, de voorschriften die aan die ontheffing kunnen worden verbonden en de regels voor de verkoop nader uitgewerkt. Met dit Ontwerpbesluit worden wijzigingen aangebracht in het Vuurwerkbesluit.

De ontheffingsmogelijkheid vraagt om een duidelijke en gezamenlijke uitwerking van rollen en verantwoordelijkheden tussen Rijk, gemeenten en uitvoeringspartners. Op landelijk niveau worden in het Ontwerpbesluit veilige jaarwisseling de basisvoorwaarden en voorschriften vastgelegd. Deze landelijke kaders bieden een uniform fundament. Binnen deze kaders krijgen gemeenten de ruimte om, in afstemming met lokale partners, invulling te geven aan de toepassing en aanvullende voorwaarden van de ontheffingsmogelijkheid. Zo kan de burgemeester bepalen of, aan wie en voor welke locaties hij een ontheffing wil verlenen. Ook is het aan het lokaal gezag om te bepalen hoe vaak zij gebruik willen maken van de mogelijkheid om een ontheffing te verlenen. Andere voorwaarden en voorschriften die op lokaal niveau worden ingevuld, zijn het al dan niet vereisen van een evenementenvergunning, (aansprakelijkheids)verzekering, en bijvoorbeeld eventuele aanvullende veiligheidsmaatregelen zoals afstanden, afzettingen, toezicht en nood- en hulpdiensten ter plaatse, beperkingen in tijdstippen of duur van de ontheffing en communicatie- en meldingsplichten voor organisatoren.

De gemeente zal primair verantwoordelijk zijn voor het toezicht op en de handhaving van de voorwaarden en voorschriften die bij de ontheffing horen. Dit toezicht en deze handhaving vinden plaats in nauwe samenwerking met partners en vanuit ieders eigen rol en bevoegdheid met als doel een gedeelde verantwoordelijkheid voor een veilige en beheersbare jaarwisseling. Voor een goede ondersteuning bij deze taak zal de VNG, in samenwerking met een aantal partners, een handreiking opstellen (zie ook actie 4 hieronder).

7.4 Acties ter versterking van de handhaving vanaf 2026 en verder

De volgende acties worden in 2026 uitgevoerd om de handhaving in aanloop naar en na de invoering van de wet verder te versterken:

1. Controles op de invoer en transport van vuurwerk

Met betrekking tot legaal vuurwerk zien op dit moment zowel de ILT als de Douane geen grote risicoverschuivingen ontstaan naar aanleiding van de Wet veilige jaarwisseling. Vuurwerk als zodanig is een relatief klein domein binnen de taken en werkzaamheden van de Douane (ongeveer 100-150 controles op jaarbasis). De Wet veilige jaarwisseling schrijft een verbod voor op het bezit, koop en verkoop van vuurwerk door consumenten, waarbij er onder specifieke criteria een ontheffing bij de burgemeester kan worden aangevraagd ten behoeve van het afsteken van aangewezen F2-vuurwerk tijdens de jaarwisseling. Consumentenvuurwerk kan nog wel gebruikt worden tijdens professionele vuurwerkontbrandingen. Dat wil zeggen dat er dus geen sprake is van een verbod op het binnenbrengen van consumentenvuurwerk. De verwachting is dus dat de invoer zal blijven plaatsvinden, maar dat deze goederen zullen worden vervoerd naar omliggende landen om daar de vrije markt op te brengen. De enige taak die daar voor de Douane bij komt kijken is de check of de vervoersdocumenten in orde zijn.

Dit overwegende zien de Douane en de ILT momenteel geen aanleiding om de aantallen controles bij binnenbrengen en invoer te verhogen met betrekking tot de invoer van legaal vuurwerk. De controles zullen blijven plaatsvinden conform de afgesproken aantallen in het handavingsplan van de Douane. Wel zullen beide organisaties de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten blijven houden (zowel voor als na het ingaan van het wettelijk verbod) en hun handavingsstrategie daarop waar nodig aanpassen. Met betrekking tot de aanloop naar de jaarwisseling 2026/2027 en verder zal in de expert- en regiegroep nader worden gekeken wat er eventueel nodig is met betrekking tot de in-uit- en doorvoer van illegaal vuurwerk.

Naast de douane en ILT hebben ook de postbedrijven een verantwoordelijkheid bij het actief tegengaan en onderscheppen van illegaal vuurwerk. De ILT controleert hen daarop in steekproeven. Ook worden postbedrijven benaderd over hun inzet ten aanzien van de nieuwe wetgeving.

2. Uitgangspunten lokale inzet

Politie, OM en gemeenten (via de VNG) stellen gezamenlijk uitgangspunten op die richting geven aan de wijze en intensiteit van handhaven op het vuurwerkverbod en stellen beleids- en tolerantiegrenzen op, om te streven naar eenduidige handhaving in het land. Lokale driehoeken kunnen dit richtinggevend kader gebruiken bij het opstellen van lokale handhavingsplannen. Enige landelijke, eenduidige afwegingskaders zijn wenselijk om te voorkomen dat 342 gemeenten ieder een eigen uitvoeringsmodaliteit hanteren. Tegelijkertijd is het belangrijk dat er naast landelijke kaders ruimte blijft voor lokale afwegingen. Er zal daarom worden toegewerkt naar landelijke kaders die lokaal nader kunnen worden ingekleurd.

3. Verkenning uitbreiding bevoegdheden boa's

Veel gemeenten beschikken vooral over Domein I boa's en in mindere mate over Domein II boa's, terwijl deze laatstgenoemde categorie aanvullende bevoegdheden heeft ten aanzien van het voorhanden hebben of afsteken van professioneel en/of illegaal vuurwerk. In aanloop naar de jaarwisseling 2026/2027 zal over het gelijktrekken van de boa domein I en II bevoegdheden op het gebied van vuurwerk (door middel van een tijdelijke OM aanwijzing) overleg plaatsvinden met het OM en de politie.

Daarnaast zal een verkenning plaatsvinden naar de handhaving op ontheffingen door gemeentelijke Boa's/toezichthouders. Het toezicht en de handhaving op de ontheffingen zijn van belang, tegelijkertijd geldt als uitgangspunt binnen het huidige en toekomstige boa-bestel dat boa's niet worden ingezet in situaties met een hoge mate van gevaarzetting. Ook wordt nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen handhaving op ontheffingen en handhaving in het kader van de openbare orde. In situaties waarin de openbare orde in het geding is, zullen boa's sowieso geen rol hebben tijdens de jaarwisseling en blijft de verantwoordelijkheid primair bij de politie. Belangrijk hierbij is tot slot dat niet de illusie moet worden gewekt dat handhaving altijd en overal mogelijk is. Er is sprake van schaarste aan capaciteit en het is niet realistisch om te veronderstellen dat boa's alle handhavingstaken kunnen dragen.

De gesprekken met de betrokken partijen - waaronder politie, Openbaar Ministerie, boa-werkgevers en de VNG - worden op korte termijn gestart. Het streven is om in ieder geval vóór de zomer duidelijkheid te bieden over de rol en inzet van de boa's in aanloop naar en tijdens de jaarwisseling 2026/2027. Uiteindelijk is het aan het lokaal gezag om de handhaving tijdens de jaarwisseling vorm te geven en de beschikbare capaciteit zo effectief mogelijk in te zetten. Indien wordt besloten tot uitbreiding of aanpassing van bevoegdheden, blijft het eveneens aan het lokaal gezag om te bepalen of en op welke wijze deze bevoegdheden in de praktijk worden ingezet.

De bevoegdheid om jongeren door te verwijzen naar Halt bij vuurwerkdelen wordt waar juridisch mogelijk gelijkgetrokken, zodat zowel domein I als domein II boa's en politieagenten hierin een gelijke rol kunnen vervullen. In dit kader wordt er momenteel gewerkt aan een uitvoeringsplan om de reprimande en de Halt-verwijzing voor boa's mogelijk te maken. Naar verwachting is dit in de loop van 2026 geregeld.

4. Gemeenten worden ondersteund in de lokale uitvoering van de Wet veilige jaarwisseling

Momenteel ondersteunt de VNG de gemeenten al als het gaat om een veilige jaarwisseling. In 2026 zal de VNG gemeenten extra ondersteunen bij de uitvoering van de Wet veilige jaarwisseling, onder meer via een handreiking over het verstrekken van ontheffingen en kennisdeling, zodat de lokale aanpak wordt versterkt en landelijk meer uniformiteit ontstaat.

Onder de ondersteuning van de VNG aan gemeenten valt:

- Advies geven over uitdagingen rond het verstrekken van ontheffingen, zoals hoeveel ontheffingen te verlenen en lokale criteria om ontheffingen toe te kennen of te weigeren (afwegingskader); en advies geven over de timing en het proces rond ontheffingen naar burgers;
- Opstellen formats en handreikingen;
- Opstellen van een webdossier of forum voor de Wet veilige jaarwisseling die in de loop van 2025-2026 wordt aangevuld met het handhavingsplan, de AMvB en andere documenten;

5. Verkenning naar inleveracties

Een verkenning naar inleveracties is opgestart in samenwerking met de betrokken partners. Voor deze verkenning is bewust gekozen om een zorgvuldige afweging te maken of het resultaat van inleveracties opweegt tegen de capaciteit die dergelijke inleveracties vraagt. Er zijn zowel kansen als aandachtspunten bij het organiseren van inleveracties. Een inleveractie biedt voor burgers een laagdrempelige en veilige manier om afstand te doen van vuurwerk dat met inwerkingtreding van Wet veilige jaarwisseling verboden zal zijn. Daarnaast kan een inleveractie worden benut als communicatiemoment rond het nieuwe vuurwerkverbod en bijdragen aan het verminderen van de handhavingsdruk richting de jaarwisseling. De organisatie van inleveracties brengt echter ook praktische en organisatorische knelpunten met zich mee. Er zijn veiligheidsrisico's verbonden aan de inzameling, met name wanneer grotere hoeveelheden of zwaarder vuurwerk worden aangeboden. Eerdere ervaringen met inleveracties laten zien dat de opbrengst niet altijd in verhouding staat tot de benodigde inzet. Ook vraagt de logistiek rond opslag, transport en vernietiging om gespecialiseerde partijen en strikte veiligheidsprotocollen.

Op z'n minst wordt een handelingsperspectief in de communicatie-aanpak (zie verder) opgenomen voor welwillende consumenten die nog iets thuis hebben liggen en niet in overtreding willen zijn.

8. Opsporing

Dit hoofdstuk gaat in op de opsporing: het geheel van maatregelen, samenwerkingsverbanden en benodigde inzet om het illegale handelen en het misbruik van vuurwerk tegen te gaan. Hierbij definiëren we opsporen als het proces van onderzoekshandelingen dat politie of andere opsporingsdiensten verrichten onder gezag van het OM met als doel waarheidsvinding, het doen stoppen van strafbare feiten en uiteindelijk het aanhouden en vervolgen van verdachten. Ook voor opsporen geldt in dit handavingsplan dat deze primair ondersteunend aan de lokale aanpak is. Zoals ook in eerdere Kamerstukken is vermeld, wordt bij de opsporing en vervolging rekening gehouden met de activiteiten die al zijn gestart onder het OTE.

8.1 Uitgangspunten en doelstellingen

In dit hoofdstuk ligt de focus op drie prioriteiten. Deze zijn:

1. De illegale internationale handel in vuurwerk. Denk hierbij aan:

- Samen met partnerlanden draaien van grootschalige opsporingsonderzoeken;
- Informatie-uitwisseling via Europol en inrichten van operationele taskforces;
- Uitwisseling van niet-operationele deskundigheden via gemeenschappelijke seminars en opleidingen;
- Intensievere controles op vuurwerk in de grensregio's.

2. Aanpakken van de onlinehandel in vuurwerk. Denk hierbij aan:

- Pseudokopen teneinde illegale aanbieders van vuurwerk te identificeren;
- Het bieden van counter-boodschappen aan potentiële online-kopers van vuurwerk;
- Monitoren en gestructureerd monitoren van sociale media-groepen waarbinnen zwaar vuurwerk wordt aangeboden.

3. Integraal samenwerken. Denk hierbij aan:

- Actieve informatie-uitwisseling en samenwerking tussen politie, ILT, Douane en de omgevingsdiensten;
- Acties van opsporingsdiensten in lijn brengen met het OTE;
- Samenwerken met opsporingsdiensten uit omliggende landen in de grensregio's;
- Samenwerken met Nederlandse partnerorganisaties in de grensregio's;
- Opsporen op basis van de lokale context en behoeftes;
- Bestuurlijke interventies en opsporingsonderzoeken goed op elkaar afstemmen.

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige aanpak en opsporingspraktijk en acties die zijn gericht op de jaarwisseling 2026/2027 en daarna, wanneer de nieuwe wet van kracht zal zijn

8.2 Huidige aanpak en opsporingspraktijk

In de huidige situatie richt de opsporing zich op verdachten en organisaties die zich bezighouden met de illegale handel in, opslag en transport van:

1. Zwaar, explosief professioneel vuurwerk in de categorie F3 en F4 (denk aan Cobra's)
2. Consumentenvuurwerk in de categorie F2 (meestal rond de jaarwisseling)

De ILT voert op basis van het Vuurwerkbesluit het hele jaar door controles uit bij importeurs, aan de grens, in havens, langs de weg en bij verkooppunten. Deze controles zijn gericht op de productveiligheid van vuurwerk, de naleving van de meldingsplicht en op het rechtmatig opslaan,

vervoeren en aanbieden van vuurwerk. Iedere persoon of onderneming die geen melding doet van de invoer van vuurwerk, handelt daarmee illegaal wat een belangrijk aanknopingspunt vormt voor de handhavingsaanpak.

De douane ziet toe op grensoverschrijdend goederenverkeer van buiten de Europese Unie. De douane kan tijdens de reguliere uitvoer van haar taken illegale zendingen van vuurwerk onderscheppen die via de havens, luchthaven en de grens het land binnenkomen.

Ook gemeenten zijn betrokken bij de aanpak van illegale opslag en handel. Opslag van zwaar vuurwerk in Nederland is strafbaar en in strijd met het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit bouwwerken leefomgeving, de Woningwet en de Omgevingswet (indien er sprake is van strijdig gebruik met het bestemmingsplan). Bij het aantreffen van grote hoeveelheden (professioneel) vuurwerk in een woning of kelderbox verstrekken het OM en de politie een bestuurlijke rapportage aan het bevoegde gezag (burgemeester of college B&W of ILT) zodat daartegen bestuurlijk kan worden opgetreden. Het bevoegde gezag kan bijvoorbeeld een last onder dwangsom opleggen, overgaan tot sluiting van het pand of een gebiedsverbod instellen. Bestuurlijke maatregelen en het strafrecht vullen elkaar in die zin aan. Gemeenten kunnen ook ondersteuning bieden in de aanpak van het illegale bezit van en de illegale handel in professioneel vuurwerk, door handhavingsacties te coördineren in samenwerking met bijvoorbeeld de politie en de douane.

Bij de politie en het OM is sinds 2023 de opsporing van vuurwerkgerelateerde delicten overgedragen vanuit het milieudomein naar het werkveld van de generieke (algemene) opsporing. De politie en het OM onderscheiden daarbij vijf zogenoemde *zaakstromen*, waarbinnen de huidige handhaving, opsporing en vervolging plaatsvindt.

1. Bij zaakstroom 1 gaat het om feit-gecodeerde vuurwerkkzaken die door het Parket CVOM worden afgedaan.
2. Bij zaakstroom 2 gaat het om zaken met een vuurwerkcomponent uit het Vuurwerkbesluit al dan niet gecombineerd met een algemeen delict, economische delicten met vuurwerk gepleegd door minderjarigen en schending van APV-verboden.
3. Bij zaakstroom 3 gaat het om brengzaken ten aanzien van meerderjarige verdachten van economische vuurwerkcriminaliteit, bijvoorbeeld bij het aantreffen van een hoeveelheid vuurwerk n.a.v. een melding bij Misdaad Anoniem.
4. Zaakstroom 4 zijn maatwerkzaken waarbij Bijzondere Opsporingsbevoegdheden (BOB)-middelen worden ingezet, zoals pseudokoop.
5. Zaakstroom 5 zijn onderzoeken naar de ondermijnende, georganiseerde en vaak internationale criminele structuren achter vuurwerkcriminaliteit. De aanpak in deze zaakstroom is projectmatig en vraagt bij de politie om regie en coördinatie vanuit de landelijke eenheden, samenwerking tussen politiediensten en er zijn in het algemeen internationale partners bij betrokken.

Zaakstroom 1 blijft bij het parket CVOM; zaakstromen 2, 3 en 4 worden tegenwoordig door de arrondissementsparketten afgedaan. Zaakstroom 5 valt onder het gezag van het Functioneel Parket.

Binnen de strafrechtketen is de aanpak van vuurwerkcriminaliteit de afgelopen jaren verbreed en versterkt. Het misbruik van professioneel vuurwerk in de categorieën F3 en F4 wordt binnen het huidige juridische kader gehandhaafd via de Wet op de economische delicten (WED) en de Wet

wapens en munitie (WWM).¹³ In aanvulling hierop zijn de afgelopen jaren diverse initiatieven gestart om de effectiviteit van de opsporing te vergroten en beter in te spelen op de veranderende praktijk, waaronder de verschuiving van fysieke naar digitale handel.

Enkele voorbeelden en resultaten:

- In Nederland wordt de illegale handel in vuurwerk al geruime tijd actief bestreden, zowel op straat als online. In diverse regio's zijn huisbezoeken uitgevoerd bij mensen die via het internet vuurwerk bestelden. Tijdens deze acties werden woningen doorzocht en zwaar illegaal vuurwerk, zoals mortieren, nitraatbommen en lawinepijlen, in beslag genomen.
- Er is een samenwerking opgezet tussen de politie en onder andere Hogeschool Windesheim.¹⁴ Hierbij werden sociale mediakanalen, zoals Instagram en Telegram, systematisch onderzocht op accounts die illegaal vuurwerk aanbieden. Dankzij deze samenwerking konden meer dan 900 Instagram-accounts worden geïdentificeerd en gesloten. Dit heeft geleid tot het opsporen van veel betrokken personen en het aanpakken van hun activiteiten.
- Naast de reguliere opsporing zijn er de afgelopen jaren ook bijzondere projecten gestart om de aanpak te versterken. Het project 'Oorworm' is hier een goed voorbeeld van. Door inzet van zogenaamde pseudokopers werd er in een aantal politieregio's online contact gezocht met verkopers van (met name) F4-vuurwerk en vervolgens vonden er tijdens de feitelijke transacties aanhoudingen plaats. De bevindingen vanuit Oorworm hebben in de afgelopen jaren geleid tot succesvolle vervolgonderzoeken met grote in beslagnames. De politie heeft de afgelopen jaren meer dan 1200 kopers en verkopers van illegaal vuurwerk met grote explosieve kracht weten te identificeren.¹⁵ Honderden van hen kregen bezoek van de politie of werden via e-mail aangesproken. Ook werden tientallen social media-accounts verwijderd en werden processen-verbaal opgemaakt tegen personen die in bezit waren van vuurwerk. In 2022 ontdekte de Duitse en Nederlandse politie gezamenlijk 250.000 kilo illegaal vuurwerk. Deze vangst was het resultaat van intensieve samenwerking tussen beide landen.¹⁶
- Sinds 2023 heeft de politie het zogenaamde 'Breed offensief tegen explosief vuurwerk' ingesteld. Dit offensief is erop gericht om op gecoördineerde wijze de toevoer van illegaal verhandeld vuurwerk tegen te gaan. Denk hierbij aan het bevorderen van internationale samenwerking, versterken van de communicatie, bestuurlijke samenwerking verbeteren en samen met het OM onderzoek verrichten naar gepaste straffen voor vuurwerkdelicten.
- Ten behoeve van de invoering van de Wet Veilige Jaarwisseling is er door de politie een Nationaal coördinator vuurwerkaanpak ingesteld.
- Voorafgaand aan de jaarwisseling 2025/2026 heeft de politie in samenwerking met partijen zoals de Douane en de Inspectie Leefomgeving en Transport actieweken gehouden waarbij grenscontroles werden uitgevoerd. De politie heeft aangegeven dat deze actieweken mooie resultaten op hebben geleverd. Deze actieweken sluiten aan bij het voorstel dat de landelijke politiebonden doen in hun position paper om een landelijke klapdag of projectweek te organiseren met alle relevante partners.
- Ook heeft de politie in de aanloop naar de afgelopen jaarwisseling extra ingezet op controles van postpakketten.

¹³ Kamerstukken II 2024/25, 28684, nr. 770.

¹⁴ <https://www.rtvfocus zwolle.nl/hogeschool-windesheim-helpt-politie-bij-bestrijding-illegale-vuurwerkhandel>

¹⁵ <https://www.blikopnieuws.nl/nieuws/259187/politie-heeft-1200-kopers-en-verkopers-illegaal-vuurwerk-op-de-korrel.html>

¹⁶ Explosieve samenwerking Duitse en Nederlandse politie: 250.000 kilo illegaal vuurwerk ontdekt

De illegale handel in vuurwerk heeft vaak een grensoverschrijdend karakter. Daarom investeert de politie nadrukkelijk in internationale samenwerking, onder meer met Europol en andere Europese lidstaten. Door middel van twee door de nationale politie georganiseerde vuurwerkconferenties met meerdere EU-landen in 2024 en 2025 worden er programma's en onderzoeken gestart met als doel de keten van productie tot aan feitelijke levering van flashbangers en F4-vuurwerk te verstoren en verdachten in binnen- en buitenland aan te houden. Momenteel zijn de eerste resultaten positief en is de verwachting dat er in de komende jaren meer aanhoudingen en in beslagnames zullen volgen.

Daarnaast is binnen de politie nauwgezet onderzoek verricht naar de keten van productie tot en met gebruik van illegaal verhandeld vuurwerk. Dit heeft geleid tot een zogenaamd 'crime script' waarin deze keten nauwkeurig uitgewerkt is en er per onderdeel kansen voor een succesvolle aanpak zijn beschreven. Denk hierbij aan de identificatie van ronselaars, de rol van brokers, het profiel van uitvoerders. Dit crime script wordt door het OTE ingezet om de toevoer van explosief materiaal tegen te gaan en wordt in de opsporing van illegaal verhandeld vuurwerk nu toegepast om effectief in te grijpen in de keten van internationale en illegale handel.

8.3 Acties ter versterking van de opsporing 2026 en verder

Na in werking treden van de Wet veilige jaarwisseling wordt het bezit en het afsteken van alle vuurwerk voor consumenten (met uitzondering van F1 vuurwerk) gedurende het gehele jaar strafbaar. Ook de verkoop van vuurwerk aan verenigingen of stichtingen die op dat moment geen ontheffing van de burgemeester hebben, zal dan strafbaar zijn. De verkoop van professioneel vuurwerk aan consumenten blijft onverminderd illegaal, uitgezonderd aan gecertificeerde pyrotechnici die bevoegd zijn om vuurwerkshows te houden.

In de nieuwe situatie is het aannemelijk dat consumenten het verbod gaan omzeilen door vuurwerk (nog meer) online in te kopen of aan te schaffen in andere Europese landen waar het verbod niet geldt. Denk aan België en Duitsland. De opdracht voor de opsporing is om na inwerkingtreding van de wet meer zicht en controle te krijgen op de illegale aanvoer van vuurwerk.

Deze ontwikkelingen vragen om een intensivering van de bestaande samenwerking, versterking van de informatiepositie en een nadrukkelijke focus op de keten van productie tot gebruik.

In dit kader worden de volgende acties voorbereid en uitgevoerd ter versterking van de opsporing na de inwerkingtreding van de wet.

1. Versterken van lokale regionale aanpak

Naar aanleiding van de nieuwe wetgeving zullen er meer acties worden ingezet op de handel, het gebruik en het voorhanden hebben van F2-, F3- en F4-vuurwerk. In de nieuwe situatie zal preventie en lokale handhaving zeker in de eerste jaren van groot belang zijn. Het accent van de opsporing zal bij de politie bij de lokale, regionale aanpak komen te liggen terwijl de grootschalige opsporing naar internationale illegale handel ook zal doorgaan op nationaal niveau bij de Landelijke Eenheid Expertise en Operaties (LX), zoals ook de politiebonden bepleiten in hun position paper. De lokale districtsrecherches en de Basisteams worden voorzien van factsheets en handreikingen waarmee ze effectiever en sneller op alle soorten vuurwerk kunnen acteren. Ook worden er in de lokale driehoek tussen politie, het OM en de burgemeester afspraken gemaakt over de prioritering van vuurwerkzaken. Aan de regionale politie-eenheden is gevraagd om, waar mogelijk, extra capaciteit vrij te maken voor onderzoeken naar illegaal verhandeld F2-, F3- en F4-vuurwerk.

2. Verkennen capaciteitsuitbreiding van Centraal Onderzoeksteam Vuurwerk (COV)

Anders en meer opsporen betekent ook dat er meer vuurwerk in beslag genomen zal worden. Het veilig en zorgvuldig afvoeren van dit vuurwerk en het determinatieonderzoek kosten tijd en geld. Ter voorbereiding op de invoering van de Wet veilige jaarwisseling onderzoekt de politie de optie om meer BOA's en Externe Specifieke Instroom (ESI's) binnen de politie op te nemen in de capaciteit van het Centraal Onderzoeksteam Vuurwerk (COV). Dit team is verantwoordelijk voor het verrichten van forensisch onderzoek naar vuurwerk dat op en rond plaatsen delict is aangetroffen, dan wel uit illegale opslagen is onttrokken. Met de processen-verbaal van het COV is het OM in staat om verdachten te vervolgen voor de strafbare feiten die hen ten laste worden gelegd. De verwachting is dat met de invoering van de Wet ook de – toch al groeiende – hoeveelheid in beslaggenomen vuurwerk zal groeien en er dus meer personele inzet voor het onderzoek benodigd is.

3. Veilig afvoeren van vuurwerk

De politie zal samen met partnerorganisaties nieuwe middelen onderzoeken die kunnen worden ingezet om vuurwerk snel en veilig af te kunnen voeren zonder dat er bewijs verloren gaat. Dit zal tot extra investeringen leiden. In overleg met het OM zal de politie er na invoering van de wet zoveel mogelijk naar streven om de gemaakte kosten van afvoer en vernietiging van vuurwerk binnen de bestaande juridische kaders te verhalen op de verdachten.

4. Versterken van informatiepositie

Op zowel nationaal als lokaal niveau dient er zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van de vuurwerkexpertise die in de afgelopen jaren binnen de milieu-opsporing is opgedaan en aanwezig is. Binnen de Landelijke Eenheid Expertise en Operaties (LX) van de politie is centrale regie georganiseerd op intelligence die wordt verkregen uit de lokale, nationale en internationale onderzoeken. Hiermee kunnen intelligenceproducten opgeleverd worden waarmee nieuwe, effectieve onderzoeken gestart worden.

5. Grenscontroles en samenwerking met grensgemeenten

Opsporen richt zich in beginsel op het aanhouden en vervolgen van verdachten, maar heeft ook een rol in de bredere aanpak van de vuurwerkproblematiek. Om de effectiviteit te vergroten, worden er ter voorbereiding op de invoering van de Wet veilige jaarwisseling op nationaal en regionaal niveau gesprekken gevoerd tussen gemeenten aan weerszijden van de Belgische, Duitse en Nederlandse grens. Er wordt toegewerkt naar afspraken over gemeenschappelijke acties en controles in 2026 gericht op Nederlandse burgers die de grens over gaan om consumentenvuurwerk aan te schaffen. Hiermee willen we een duidelijk signaal afgeven dat ook deze vorm van toelevering van consumentenvuurwerk niet (meer) toegestaan is in Nederland. Zie hiertoe ook het hoofdstuk over de grensregio's.

6. Extra acties om de aankoop van vuurwerk online te verstoren

Een groot deel van de illegale handel in vuurwerk vindt online plaats. De politie en haar partners zullen de online platformen die hiermee gemoeid zijn zo veel mogelijk blijven monitoren. Om versnippering tegen te gaan, zal er binnen de politie één vast aanspreekpunt komen dat signalen verzamelt, onderzoeken bijhoudt, regio-overstijgend adviseert en waar mogelijk proactief in gesprek is met de sociale media-platformen. Door de aankoop van vuurwerk via sociale media zoveel mogelijk te verstoren, is de hoop dat de online aankoop afneemt. Hierbij zal de politie in 2026 een internet-ontmoedigingscampagne voeren waarbij (potentiële) kopers van vuurwerk online bericht krijgen dat ze in beeld zijn bij de opsporingsdiensten en dat aanschaffen van vuurwerk niet is toegestaan. Politie en Openbaar Ministerie zullen, het eerder genoemde project Oorworm ook in de

nieuwe situatie in blijven zetten, waarbij de afwegingen over de inzet van het bijzondere opsporingsmiddel pseudokoop door de lokale parketten gemaakt moeten worden. Het project 'Oorworm' sluit overigens aan bij het voorstel 10 uit het eerder genoemde position paper van de politievakbonden.

7. Actualiseren van strafvorderingsrichtlijn(en) met extra aandacht voor jongeren

Bij alle opsporingsactiviteiten zal extra aandacht worden geschonken aan de rol van minderjarigen. Bij strafbaar gedrag van een jongere zal eerst zoveel mogelijk ingezet worden op buitengerechtelijke interventies zoals het geven van een reprimande, het inzetten van HALT of te komen tot een bemiddelingstraject. Het OM zal de strafvorderingsrichtlijn(en) actualiseren tegelijk met de inwerkingtreding van de Wet veilige jaarwisseling, met bijzondere aandacht voor jeugdige verdachten en voor zaken waarin vuurwerk is gebruikt voor geweldsdelicten tegen personen met een publieke taak.

8. Versterken internationale samenwerking met productielanden

Dankzij de eerdergenoemde conferenties en internationale inspanningen heeft de politie een beter beeld gekregen van de productielocaties van het F4-vuurwerk dat illegaal in Nederland terecht komt. Deze bevinden zich onder meer in Albanië, Polen, Spanje en Italië. Afgelopen jaren bleek dat samenwerking met deze landen lonend is voor de aanpak van de illegale internationale handel van vuurwerk. Na invoering van de Wet Veilige Jaarwisseling zal de bestaande samenwerking met deze landen daarom verder geïntensiveerd worden. Het is van belang dat er samen met deze bronlanden meer informatie wordt uitgewisseld en onderzoek wordt verricht naar de toevoer van dit F4-vuurwerk. Het opzetten van Joint Investigation Teams (JIT) en Operational Taskforces (OTF's) onder regie van Europol zal hiertoe gaan bijdragen. Het accent zal liggen op het samen met ILT tegengaan van illegale en/of niet vergunde transporten. Ook zullen bestaande bilaterale samenwerkingen ingezet worden om op kleinere schaal afspraken te maken om de toevoer van illegaal verhandeld vuurwerk tegen te gaan. Denk hierbij aan het benutten van een samenwerkingsovereenkomst, zoals deze tussen de burgemeesters van Antwerpen en Rotterdam is opgesteld.

9. Grensregio's

Dit hoofdstuk beschrijft huidige samenwerkingsvormen en praktijkvoorbeelden, aandachtspunten voor de samenwerking en acties die bijdragen aan een effectieve aanpak van grensoverschrijdende vuurwerkproblematiek richting de jaarwisseling van 2026/2027 en verder.

De regelgeving rondom de verkoop en het gebruik van consumentenvuurwerk is niet in alle landen gelijk. In België is bijvoorbeeld de verkoop van vuurwerk het gehele jaar toegestaan, terwijl in Nederland vanaf de jaarwisseling 2026/2027 het gehele jaar een vuurwerkverbod voor consumenten geldt (m.u.v. ontheffing houders die tijdens de jaarwisseling consumentenvuurwerk mogen afsteken). Daarnaast bestaan er verschillen in de soorten vuurwerk die in de handel mogen worden gebracht. Deze verschillen leiden ertoe dat Nederlanders vuurwerk in België en Duitsland aanschaffen dat in Nederland niet is toegestaan en niet te koop is. Dit verschijnsel van zogenoemd vuurwerktoerisme heeft gevolgen voor zowel de leefbaarheid als de openbare orde in de grensgemeenten.

Grensgemeenten hebben hierdoor bij de voorbereiding op de jaarwisseling te maken met specifieke uitdagingen. Het gaat onder meer om de aanvoer van vuurwerk uit buurlanden, grensoverschrijdende overlast en de extra drukte die vuurwerktoerisme met zich meebrengt. Daarom richt deze lijn van het handhavingsplan zich specifiek op Nederlandse grensgemeenten en partners die te maken hebben met grensproblematiek rondom vuurwerk in het kader van de jaarwisseling.

9.1 Huidige aanpak, samenwerking en praktijkvoorbeelden

In de huidige situatie, zonder algeheel vuurwerkverbod, verschilt de aanpak per grensgemeente: waar sommige gemeenten al intensief samenwerken met hun buurgemeenten over de grens, ontbreekt die samenwerking elders nog. Tot nu toe maken gemeenten hun eigen afwegingen in de voorbereiding op de jaarwisseling. Met het aankomende vuurwerkverbod wordt het vanaf 2026 steeds belangrijker dat grensgemeenten duidelijke afspraken maken met hun buurgemeenten over de grens, zodat de voorbereiding en handhaving rond de jaarwisseling beter op elkaar worden afgestemd en goede informatie-uitwisseling en gezamenlijke controles plaatsvinden.

Voorbeeld samenwerking Oost-Nederland

Een goed voorbeeld van effectieve samenwerking is de internationale driehoek tussen de burgemeesters van Enschede, Losser en Gronau (Duitsland). In 2017 hebben de burgemeesters van Enschede en Gronau (DE) een internationale driehoek opgericht, naar aanleiding van grensoverschrijdende problematiek in het grensgebied. Deze samenwerking leidde in 2018 tot de eerste editie van het Internationaal Informatieplein. Later sloot ook de gemeente Losser zich bij dit samenwerkingsverband aan.

Op basis van een fenomeenanalyse zijn gezamenlijke prioriteiten vastgesteld. Deze zijn door de burgemeesters van Enschede, Losser en Gronau gepresenteerd tijdens een gezamenlijke internationale bijeenkomst. De grensoverschrijdende samenwerking krijgt vorm via twee overlegstructuren: de internationale driehoek en het Internationaal Informatieplein.

De internationale driehoek heeft in de basis dezelfde opzet als een lokale driehoek. Hierin nemen de burgemeesters van Gronau, Enschede en Losser deel, evenals het Openbaar Ministerie en de Duitse en Nederlandse politie. Kenmerkend voor dit overleg is de deelname van het RIEC Oost-Nederland. De internationale driehoek komt twee keer per jaar bijeen. Tijdens deze overleggen worden de prioriteiten en actuele fenomenen besproken, wordt stilgestaan bij de samenwerking

tussen de grensgemeenten en worden mogelijke knelpunten gesignaleerd. Ook juridische en beleidsmatige ontwikkelingen en trends komen hier aan bod.

Het Internationaal Informatieplein is een ambtelijk en operationeel overleg. Hieraan nemen het RIEC, de betrokken gemeenten, de politie en de Douane deel. Vanuit de politie sluiten de Landelijke Eenheid en het Grensoverschrijdend Politieteam aan. Het overleg staat onder voorzitterschap van het RIEC en vindt elke vijf à zes weken plaats. Tijdens deze bijeenkomsten worden concrete acties uitgezet, casuïstiek en operationele zaken besproken en ontwikkelingen, fenomenen en trends gedeeld.

Rol van het EURIEC

Een relevante partij die ondersteuning kan bieden aan grensgemeenten is onder meer het Euregionaal Informatie- en Expertisecentrum (EURIEC). Het EURIEC ondersteunt gemeenten en andere administratieve autoriteiten in Nederland, België en Noordrijn-Westfalen (Duitsland) bij het internationale bestuurlijke samenwerken ter bestrijding van ondermijning. Concreet kan het EURIEC advies geven over en contact leggen met de juiste tegenhanger of partner in een buurland voor een gemeente. EURIEC organiseert desgewenst bijeenkomsten tussen de overheidsinstanties, waarbij over fenomenen of casuïstiek uitgewisseld kan worden. Het uitwisselen over fenomenen is altijd mogelijk, maar voor bedrijfs- of persoonsgegevens gelden wel voorwaarden en er moet per casussen gekeken worden wat de opties zijn. Hierover adviseert het EURIEC, zodat aan bestaande wetgeving (als de AVG bijvoorbeeld) wordt voldaan.

Met de invoering van de Wet Veilige Jaarwisseling kunnen zich in aanloop naar de jaarwisseling 2026/2027 en verder in de grensregio's nieuwe vormen van vuurwerkproblematiek voordoen, bijvoorbeeld bij de aanvoer en doorverkoop van vuurwerk dat in Nederland verboden is. Het is daarom van belang om te bepalen in welke gevallen het EURIEC hierbij een rol kan spelen. In principe richt het EURIEC zich op casussen van georganiseerde criminaliteit, niet op overlast. Dat betekent dat het EURIEC niet optreedt in situaties van overlast of individueel vuurwerktoerisme, zoals bij consumenten die vuurwerk in Duitsland of België aanschaffen voor eigen gebruik. Het EURIEC kan wel ondersteuning geven bij casussen waarin sprake is van structurele of georganiseerde vuurwerkhandel, bijvoorbeeld wanneer individuen of ondernemers vuurwerk vanuit het buitenland systematisch doorverkopen in Nederland of deel uitmaken van een crimineel netwerk.

De vraag of een specifieke situatie onder de reikwijdte van het EURIEC valt, zal per casus moeten worden beoordeeld. Een praktische richtlijn daarbij is: *gaat het om georganiseerde criminaliteit of slechts om het benutten van verschillen in wetgeving tussen landen?* Bij twijfel wordt geadviseerd om het EURIEC te raadplegen, zodat het centrum zelf een inschatting kan maken en kan adviseren over de mogelijkheden voor bestuurlijke samenwerking.

9.2 Aandachtspunten voor samenwerking in grensregio's

Effectieve samenwerking in de grensregio vraagt om een integrale en goed afgestemde aanpak. Belangrijke aandachtspunten zijn hierbij de volgende:

Afstemming en overleg

- Regelmatig zowel ambtelijk als bestuurlijk contact met buurgemeenten over risico's, acties en mogelijke effecten van vuurwerktoerisme.
- Delen van relevante informatie met politie, OM, ILT, veiligheidsregio's en mogelijk EURIEC.
- Gezamenlijke strategieën en prioriteiten afspreken om grensoverschrijdende problemen effectief aan te pakken.

Risico-inventarisatie

- In kaart brengen van risicogebieden en knelpunten aan de grens, inclusief locaties met veel vuurwerktoerisme.

- Analyseren van mogelijke neveneffecten van het vuurwerkverbod op lokale handhaving en overlast. De verwachting is dat de handhaving met de invoering van het vuurwerkverbod voor consumenten onder druk komt te staan.

Handhaving en controles (zie ook hoofdstuk 7)

- Plannen en uitvoeren van gezamenlijke controles en handhavingsacties met zowel lokale als landelijke partners.
- Duidelijke rolverdeling en verantwoordelijkheden tussen gemeenten, politie, OM en andere betrokken diensten.
- Monitoren van grensoverschrijdende activiteiten en bijstellen van strategieën indien nodig.

Communicatie

- Afstemmen van communicatie naar bewoners en ondernemers met buurgemeenten.

Evaluatie en bijstelling

- Jaarlijks evalueren van samenwerking en acties aanpassen op basis van ervaringen, incidenten en veranderingen in vuurwerktoerisme.

9.3 Acties ter versterking van de aanpak 2026 en verder

Voor de jaarwisseling 2026/2027 worden specifieke acties ondernomen om een veilige en goed gecoördineerde aanpak van grensproblematiek rondom vuurwerk te waarborgen:

1. **Landelijke afstemming met buurlanden:** België en Duitsland worden op landelijk niveau geïnformeerd over het vuurwerkverbod (voor de zomer) en de mogelijke neveneffecten hiervan voor de grensregio's. Ook zal – waar mogelijk – in bilaterale overleggen aandacht worden gevraagd voor het vuurwerkverbod.
2. **Lokale afstemming tussen grensgemeenten:** Grensgemeenten brengen hun buurgemeenten op de hoogte van het vuurwerkverbod en stemmen gezamenlijk af over preventie, handhaving en informatievoorziening. Ook wordt gekeken in hoeverre gezamenlijke grenscontroles met de buurlanden georganiseerd kunnen worden, zie hoofdstuk opsporing.
3. **Bestuurlijke netwerkdag:** De VNG organiseert een netwerkdag voor Nederlandse grensgemeenten om ervaringen, *best practices* en relevante informatie uit te wisselen, zodat alle betrokken partijen goed voorbereid zijn op de nieuwe situatie. De bestuurlijke bijeenkomst zal voor de zomer plaatsvinden.

10 Internationaal

Ook op internationaal niveau wordt aandacht besteed om vuurwerkoverlast te voorkomen. Nederland zet zich hier actief voor in, onder meer door samen te werken met Europese partners en buurlanden. Doel is om illegale handel bij de bron tegen te gaan, misbruik te beperken en ervoor te zorgen dat maatregelen elkaar over de grenzen heen versterken.

10.1 De huidige aanpak

Op internationaal niveau zet Nederland zich actief in om de productconformiteit van vuurwerk te verbeteren en de illegale handel en het misbruik van professioneel (F4) vuurwerk bij de bron aan te pakken. Op 1 april 2025 hebben de toenmalig minister van JenV en de toenmalig staatssecretaris van IenW, samen met de Franse minister van Binnenlandse Zaken, een brief gestuurd aan de Europese Commissie. Hierin is de noodzaak van een gezamenlijke Europese aanpak benadrukt en om concrete actie gevraagd. Deze brief verwijst naar het Frans-Nederlandse non-paper, waarin onder meer wordt gepleit voor een verbod op flash bangers, een maximering van de hoeveelheid kruit of flashpoeder in pyrotechnische artikelen, een betere registratie van handelsstromen en de invoering van een EU-brede pyro-pass als extra waarborg tegen doorverkoop aan niet-professionals. Ook zet zich Nederland op EU niveau in voor de productkwaliteit van vuurwerk.

De Tweede Kamer heeft de regering daarnaast in verschillende moties verzocht om in Europees verband nog verdere stappen te zetten. Zo verzoekt de motie van Kamerlid Buijsse de regering om in de Milieuraad met gelijkgezinde landen het voortouw te nemen richting een Europees verbod op de productie en handel van zwaar F4-vuurwerk, en hierover tweemaal per jaar te rapporteren. In januari 2025 zijn bovendien moties van de Kamerleden Bikker en Van Nispen aangenomen, die de regering oproepen om een Europese kopgroep te vormen en om met België en Duitsland afspraken te maken over het terugdringen van de verkrijgbaarheid van zwaar vuurwerk en explosieven in de grensregio's. In het bestuurlijk grensoverleg Vlaanderen-Nederland van 16 juni 2025 is deze noodzaak gezamenlijk onderstreept.

Naast deze inzet speelt ook het Offensief Tegen Explosies (OTE) een belangrijke rol in de internationale agendering. In nauwe samenwerking en afstemming hebben verschillende gemeenten een brief gestuurd aan vertegenwoordigers van de lidstaten die zijn aangesloten bij de JBZ-Raad. Bovendien wordt in 2026 voor de derde keer door de politie een internationale bijeenkomst georganiseerd, waarin partners met elkaar in gesprek gaan, *best practices* worden uitgewisseld en de urgentie van dit onderwerp verder onder de aandacht wordt gebracht.

Nederland neemt, samen met Frankrijk, nadrukkelijk een koplopersrol op dit dossier. Onze inzet heeft ertoe geleid dat vuurwerk inmiddels hoog op de Europese agenda staat en dat meerdere lidstaten zich achter onze voorstellen scharen. Concreet lopen er momenteel de volgende actielijnen:

- **Evaluatie van de Pyrorichtlijn:** De Europese Commissie heeft de richtlijn geëvalueerd. Uit de evaluatie komt naar voren dat de huidige Europese vuurwerkregels onvoldoende voorkomen dat professioneel vuurwerk gebruikt wordt tegen hulpverleners of andere criminele doeleinde. De vervolgstappen worden nog bekend gemaakt.
- **Feasibility study:** Op basis van het Frans-Nederlandse non-paper heeft de Europese Commissie een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de veiligheidsdreigingen van pyrotechnische artikelen. De uitkomsten bieden extra input voor de vervolgstappen.
- **Raadsconclusies JBZ-Raad:** In de JBZ-Raad van juni 2025 zijn Raadsconclusies aangenomen over de bestrijding van de illegale handel in zwaar vuurwerk. Deze bieden een belangrijke

steun in de rug, omdat alle lidstaten zich hierachter hebben geschaard. Ook is de noodzaak voor de herziening van de pyrorichtlijn geagendeerd in de Milieuraad afgelopen december.

- Operationele samenwerking: Europol heeft vuurwerk inmiddels aangemerkt als prioriteit. De JBZ-Raadsconclusies vragen daarnaast om intensievere operationele samenwerking tussen lidstaten, onder meer via informatie-uitwisseling en gezamenlijke acties.

Nederland blijft zich ook in de komende periode actief inzetten voor een gecoördineerde Europese aanpak van de illegale handel en het misbruik van (professioneel) vuurwerk. Dit versterkt niet alleen de effectiviteit van de handhaving in Nederland, maar helpt ook om de bredere veiligheids- en openbare ordeproblemen die met de illegale handel en misbruik van vuurwerk samenhangen, te beperken.

11 Communicatie

Vanaf medio 2026 speelt communicatie een belangrijke rol bij het invoeren en handhaven van het vuurwerkverbod voor consumenten. Het vuurwerkverbod is een diepgewortelde traditie beïnvloedt en diverse belangen raakt. Heldere, consistente en normstellende communicatie informeert burgers over de nieuwe situatie en helpt draagvlak en legitimiteit te creëren. Als burgers en ondernemers begrijpen dat het verbod vanuit veiligheid, gezondheid, milieu of ordehandhaving wordt ingevoerd, zullen ze eerder geneigd zijn hun gedrag aan te passen.

Aanvullend hierop is handhavingscommunicatie van groot belang: communicatie die naleving bevordert door duidelijk te maken wat er wel en niet is toegestaan, en wat de gevolgen zijn van overtreding. Er is een doelgroep die niet of minder gevoelig zal zijn voor de argumenten zoals veiligheid, gezondheid, milieu of ordehandhaving, maar waar het eerder aan zal komen op adequate handhaving en communicatie hierover. Hoewel een kleine meerderheid van de mensen voor een vuurwerkverbod is (zie hoofdstuk preventie), kan een jaarwisseling zonder vuurwerk ook worden ervaren als verlies van traditie. Volgens de Prospect Theory van Kahneman en Tversky ervaren mensen verlies psychologisch sterker dan winst (loss aversion). Dat maakt het extra belangrijk om met consequente communicatie en zichtbaar handhavend optreden weerstand te beperken.

Tot slot vraagt de invoering van het verbod ook om heldere communicatie over de ontheffingsbevoegdheid. Aan de ontheffing zijn strikte voorwaarden verbonden, die deels zijn vastgelegd in het Ontwerpbesluit, maar waar burgemeesters zelf ook een bepalende rol in hebben. Dit vraagt om zorgvuldige communicatie op zowel landelijk als lokaal niveau, zodat voor iedereen duidelijk is onder welke omstandigheden van het vuurwerkverbod kan worden afgeweken. Dit voorkomt onbewuste overtredingen en draagt bij aan vertrouwen en naleving.

In dit hoofdstuk worden er *best practices* gedeeld met betrekking tot een vuurwerkvrije jaarwisseling en wordt stil gestaan bij de acties ter voorbereiding op de communicatie rondom het algehele vuurwerkverbod.

11.1 Uitgangspunten en doelstelling

Het doel van dit hoofdstuk is het delen van inzicht en kennis over effectieve (handhavings)communicatie omtrent de jaarwisseling en het vuurwerkverbod. Dit hoofdstuk is relevant voor de diverse partijen die communiceren over de jaarwisseling en het vuurwerkverbod, zoals gemeenten, in het bijzonder gemeenteambtenaren met OOV in portefeuille, JenV, IenW, VNG, politie en OM, maar ook partijen zoals VeiligheidNL en Halt.

11.2 Communicatieaanpak

JenV stelt samen met IenW voor de jaarwisseling 2026/2027 en de jaarwisselingen daarna een uitgebreide communicatieaanpak op.

De communicatieaanpak bestaat uit vier fasen:

- Fase 1 Voorbereiding (t/m augustus 2026);
- Fase 2 Inwerkingtreding van het algeheel vuurwerkverbod (vanaf 1 augustus 2026);
- Fase 3 Aanloop naar de jaarwisseling: september/oktober t/m december 2026;
- Fase 4 Jaarwisselingen na 2026/2027.

De communicatieaanpak beschrijft per fase de doelen, doelgroepen, boodschappen en de middelen-inzet. Verschillende partijen die eerder in de communicatie over vuurwerk een rol speelden, zullen nu ook een rol spelen. Het betreft dan onder andere de VNG, gemeenten, politie en het OM. Zij worden actief betrokken bij het opstellen en uitvoeren van de communicatieaanpak,

ieder vanuit haar eigen rol. Uit de communicatieaanpak moet blijken wie welke instrumenten inzet voor welke doelgroepen.

Verschillende bouwstenen worden meegenomen in het uitwerken van de communicatieaanpak. Zo wordt er gestart met het uitvoeren van een omgevingsanalyse. Om een beter beeld te krijgen van de doelgroepen en betrokken partijen, wordt in maart 2026 een omgevingsanalyse uitgevoerd door JenV en IenW. Het doel is om inzicht te verkrijgen in de onderlinge verhoudingen van de betrokken partijen en hun verhouding tot de jaarwisseling en het algehele vuurwerkverbod voor consumenten: de mate van invloed die zij uitoefenen, hun mate van activiteit, en in hoeverre zij ondersteunend zijn dan wel tegenwerken. Ook de uitkomsten van het InterventieKompas van het CCV, die eind 2025 zijn uitgevoerd en waarbij de doelgroepen 'traditionele vuurwerkafsteker van 25 jaar en ouder, die momenteel vuurwerk legaal koopt en afsteekt' en 'jongeren tot 25 jaar die momenteel vuurwerk legaal kopen en afsteken' in kaart zijn gebracht, worden gebruikt als input voor de communicatieaanpak. Ook zal er gebruik worden gemaakt van inzichten vanuit de gedragswetenschap als het gaat om het creëren van een nieuwe norm en de communicatie daarover. Tot slot zal er aandacht zijn voor het voorstel uit het position paper van de politievakbonden over de landelijke campagne om gedragsverandering tot stand te brengen m.b.t. geweld tegen hulpverleners tijdens de jaarwisseling.

In januari 2026 is een start gemaakt met de communicatieaanpak voor fase 1. Dit betreft vooral communicatie rond de mijlpalen die voorzien zijn tot 1 augustus 2026. In dit kader is dat onder andere de handreiking voor gemeenten met betrekking tot de ontheffingsmogelijkheid van de VNG. Momenteel ondersteunt de VNG de gemeenten al als het gaat om een veilige jaarwisseling, bijvoorbeeld met de webinars die zij organiseren. In 2026 zal de VNG gemeenten extra ondersteunen bij de uitvoering van de Wet veilige jaarwisseling, onder meer via een handreiking over het verstrekken van ontheffingen en kennisdeling, zodat de lokale aanpak wordt versterkt en landelijk meer uniformiteit ontstaat. In de eerste helft van 2026 wordt ook de aanpak voor fase 2 tot en met 4 verder uitgewerkt. Zoals gezegd moet hieruit blijken wie welke rol pakt met betrekking tot de communicatie.

11.3 Ervaringen en *best practices* aanpak vuurwerkvrije jaarwisseling

Diverse gemeenten hebben de afgelopen jaren al een lokaal vuurwerkverbod ingevoerd. In deze paragraaf wordt ingegaan op de communicatie-ervaringen van de gemeenten Rotterdam en Haarlem. Op basis daarvan, aangevuld met inzichten van andere gemeenten, zijn algemene *best practices* opgesteld die kunnen worden benut in de aanloop naar de jaarwisseling van 2026/2027. In de op te stellen communicatieaanpak van JenV en IenW zal hiermee rekening worden gehouden.

Ervaring gemeente Rotterdam

In de gemeente Rotterdam is er sinds mei 2020 een afsteekverbod voor vuurwerk in de APV opgenomen. Dat is niet alleen vanwege de jaarlijkse schade aan de stad tijdens de jaarwisseling, maar ook vanwege de sterke lobby vanuit het Rotterdamse oogziekenhuis. Door de coronapandemie was er tijdens de eerste twee jaarwisselingen met het lokale verbod ook een landelijk verbod. Rotterdam hoefde daarom in de eerste jaren geen andere boodschap te communiceren dan de rest van Nederland. Wel waren er ook deze jaren lokale campagnes, met uitingen als 'Rotterdam vuurwerkvrij' en 'Vuurwerk is zo 2019'. Deze informerende insteek heeft Rotterdam in de jaren hierna doorgezet. De campagnes waren gericht op alle Rotterdammers, met speciale aandacht voor jongeren, met veel inzet online. De communicatie-uitingen waren enkel gericht op het verbod op afsteken. Dit had wisselend succes en stuitte op veel weerstand, mede doordat de communicatie niet eenduidig was. Zo kon er wel vuurwerk worden gekocht, maar mocht het niet worden afgestoken.

In 2024/2025 is de campagne aangepast. Deze legt nu de focus op de redenen achter een afsteekverbod. Met uitingen als 'minder honden in paniek' en 'alle vingers mee naar 2025' was er een veel groter bereik en positiever sentiment. Rotterdam zet deze lijn daarom door.

Ervaring gemeente Haarlem

Ook in de gemeente Haarlem geldt er sinds 2021 een afsteekverbod voor vuurwerk. De communicatie-aanpak in de gemeente richt zich op diverse doelgroepen en informeert inwoners via verschillende sociale mediakanalen. Zo worden er bijvoorbeeld filmpjes geplaatst waarin gemeenteraadsleden vertellen wat wel en niet mag tijdens de jaarwisseling.

Daarnaast wordt er in de gemeente Haarlem fysieke bebording geplaatst bij bijvoorbeeld ziekenhuizen, zorginstellingen of kinderboerderijen, om inwoners op een ludieke manier te herinneren aan de gevolgen van het afsteken van vuurwerk op kwetsbare plekken. Dit is al enkele jaren effectief. Ondanks dat de handhaafbaarheid van het verbod complex is, wordt er nauwelijks vuurwerk afgestoken op de kwetsbare plekken waar de bebording staat.

De gemeente kiest er daarnaast bewust voor om geen alternatieve vuurwerkshow aan te bieden, omdat zij volledig achter het lokale vuurwerkverbod en de bijbehorende redenen, zoals duurzaamheid, wil staan.

Ervaringen gemeente Zwolle

Ook in de gemeente Zwolle gold afgelopen jaar een vuurwerkverbod. De gemeente werkte in de communicatie bewust in fases. Uit onderzoek bleek dat nog niet veel inwoners op de hoogte waren van het afsteekverbod. Daarom stond fase 1 vooral in het teken van informeren: Zwolle is deze jaarwisseling vuurwerkvrij. Daarbij werd ook uitgelegd waarom Zwolle nu al vuurwerkvrij wordt en dat de gemeente het afsteken wel kan verbieden, maar de verkoop niet. Een herkenbare slogan uit deze fase van de campagne was: 'Ik stop op mijn hoogtepunt, liefs vuurpijl.' Daaronder werd de nieuwe norm duidelijk gemaakt, en werd uitgenodigd om na te denken over alternatieven: 'Hoe vier jij Oud & Nieuw vanaf nu?'.

In fase 2 verschoof de focus naar het activeren van bewoners om de jaarwisseling samen vuurwerkvrij te vieren. De boodschap was positief en uitnodigend: Zwolle stopt niet met vieren van de jaarwisseling, maar zoekt nieuwe manieren om dit te doen. Daarnaast was er nog een fase 0. Dit betrof een subsidieregeling waarmee inwoners een financiële bijdrage konden krijgen om een alternatieve jaarwisseling te organiseren.

Best practices vuurwerkvrije jaarwisseling

De volgende *best practices*, gebaseerd op ervaringen van gemeenten in voorgaande jaren, bieden handvatten voor de communicatie in aanloop naar de jaarwisseling van 2026/2027:

Tijdige afstemming

Het is belangrijk om tijdig, bij voorkeur al in de zomermaanden, af te stemmen met lokale (veiligheids)partners, zoals handhaving en politie, die betrokken zijn bij de voorbereiding op de jaarwisseling. Afstemming kost tijd, zeker wanneer er nieuwe communicatie-inzet opgezet moet worden. Bovendien is de boodschap des te krachtiger wanneer deze door verschillende partners onderschreven wordt. Later in het jaar, vanaf september, werkt het goed om ook af te stemmen met jongerenwerk en collega's in de wijk, om te horen wat er speelt in relatie tot de jaarwisseling. Rond de jaarwisseling zelf is het belangrijk om ook vanuit communicatie korte lijntjes te hebben met de veiligheidsregio, omgevingsdienst, politie, gemeente en vervoersbedrijven.

Moment van communicatie in najaar

In september en oktober worden bij de gemeenten meestal de eerste vragen over de vuurwerkregels gesteld. Wat mag wel, en wat mag niet? Dit is tevens het moment dat het eerste

(illegale) vuurwerk wordt ingeslagen. De gemiddelde burger is dan nog niet met de jaarwisseling bezig, maar onder bepaalde doelgroepen (jongeren, liefhebbers) begint het dan al wel te leven. Dit is een goed moment om de communicatie over het vuurwerkverbod te starten.

Weerstand

Vuurwerk is voor veel mensen onlosmakelijk verbonden met de traditie rondom de jaarwisseling. De invoering van het vuurwerkverbod roept dan ook veel emotie op. Mensen kunnen het gevoel hebben dat hen 'iets wordt afgepakt', dat de traditie verloren gaat en er steeds minder mag. Dit sentiment zien veel gemeenten terug als reactie op uitingen over het vuurwerkverbod, vooral online. Het is belangrijk om in de communicatie rekening te houden met de emotionele lading en weerstand die het thema vuurwerk met zich meebrengt.

Eenduidige boodschap

De afgelopen jaren hebben laten zien dat een consistente, eenduidige boodschap essentieel is als het gaat om het vuurwerkverbod. Er waren in de gemeenten vaak te veel tegenstrijdige verhalen: je kon vuurwerk kopen maar niet afsteken, er was een meldpunt voor overlast terwijl handhaving door gebrek aan capaciteit alleen bij extreme gevallen plaatsvond, en de hoogte van een boete was niet duidelijk. Dit leidde tot verwarring en weerstand onder burgers. Daarom is een eenduidige boodschap van belang.

Alternatieven

De ervaring is dat verwijzen naar een goed alternatief de boodschap sterker maakt. In Rotterdam kon verwezen worden naar het Nationale Vuurwerk bij de Erasmusbrug als alternatief, maar andere vergelijkbare alternatieven zijn vaak lastig. Gemeente Haarlem en Schiedam kiezen er bewust voor geen vuurwerkshow te houden, maar doen wel een beroep op andere al bestaande initiatieven, zoals activiteiten door jongerenwerk. Het is belangrijk om hier als gemeente over na te denken, en geschikte alternatieven voor verschillende doelgroepen, voor zover deze er zijn, te promoten en eventueel te subsidiëren.

11.4 Acties ter versterking van de communicatieaanpak 2026 en verder

Richting de jaarwisseling van 2026/2027 worden de volgende aanvullende acties genomen met betrekking tot de communicatie.

1. Uitgebreide communicatieaanpak

Samen met IenW stelt JenV voor de jaarwisseling 2026/2027 een uitgebreide communicatieaanpak op, in samenwerking met de betrokken partijen.

2. Omgevingsanalyse

Om een beter beeld te krijgen van de betrokken partijen rondom de jaarwisseling en het algehele vuurwerkverbod voor consumenten, wordt maart 2026 een omgevingsanalyse uitgevoerd door JenV en IenW.

3. Communicatie vanuit Halt

Naast de acties die uit de communicatieaanpak zullen volgen, kan specifiek voor jongeren in ieder geval Halt jongeren uit het Halt jongerenpanel inzetten om op hun eigen sociale mediakanalen (TikTok, Instagram, Snapchat) iets te delen over de nieuwe wet- en regelgeving, om op deze manier de boodschap onder leeftijdsgenoten te verspreiden. Daarnaast kan het panel adviseren over hoe de informatie jongeren op andere manieren en op grotere schaal kan bereiken, bijvoorbeeld via influencers met veel jonge volgers.

Bijlagen

Bijlage 1 Gedragsbeïnvloeding

Op basis van gedragsinzichten is bekend dat een effectieve gedragsverandering vraagt om een gelijktijdige inzet op meerdere risicofactoren. Gedrag wordt bepaald door meerdere factoren die er in samenhang voor zorgen dat iemand het gedrag wel of niet vertoont. Om te voorkomen dat mensen wet- en regelgeving overtreden, is het van belang dat een preventieve aanpak zich richt op al deze factoren. Hieronder staat een overzicht van negen factoren die van invloed zijn op gedrag, op basis van het Interventiekompas van het CCV.

Kennis	Bekendheid en duidelijkheid van de regelgeving. In dit geval gaan we uit van de hypothetische situatie dat de doelgroep in december 2026 weet van het landelijk vuurwerkverbod en de regels die daarmee gepaard gaan. Kent de doelgroep deze regels? En zijn de regels duidelijk voor hen?
Risicobewustzijn	Het besef van de risico's die het gevolg zijn als de regel niet wordt nageleefd. Met andere woorden: waarom geldt er vanaf 2026/2027 een landelijk vuurwerkverbod? Wat zijn de risico's die optreden als de regel er niet is? Is de doelgroep zich bewust van die risico's en hoe beoordelen ze die?
Beweegredenen	De intrinsieke motivatie en inspanningsbereidheid om de regel na te leven, ofwel de mate waarin het beleid en de regelgeving acceptabel worden gevonden door de doelgroep. In dit geval gaat het om de mate waarin de doelgroep gemotiveerd is om zich aan de regels te houden en geen F2-vuurwerk af te steken.
Gemak en gewoonte	De mate waarin moeite moet worden gedaan om de regels na te leven of het gewenste gedrag te vertonen. In hoeverre moet de doelgroep moeite doen of zich inspannen om geen vuurwerk af te steken?
Omgeving	De invloed die de sociale omgeving op de doelgroep heeft om de regels na te leven of te overtreden. Welke reacties krijgt of verwacht de doelgroep vanuit de sociale omgeving als zij wel of geen F2-vuurwerk afsteekt tijdens de jaarwisseling?
Regel en regelsteller	De houding tegenover (het nut) van de regels zelf en tegenover de instantie die de regels heeft opgesteld. Vindt men het nuttig dat er een landelijk vuurwerkverbod is en hoe kijkt men over het algemeen aan tegen de Rijksoverheid, die de regels heeft opgesteld?
Toezichthouder	De houding tegenover de instantie die toezicht houdt op naleving van de regel, in dit geval de houding van de doelgroep tegenover de politie. Hoe kijkt de doelgroep naar de politie als toezichthouder op deze regels?
Pakkans	De door de doelgroep ingeschatte kans op controle door de overheid of derden en de kans op ontdekking van de overtreding van de regels. Hoe groot acht de doelgroep de kans dat zij gepakt worden als ze vuurwerk van type F2 of hoger afsteken?
Straf en beloning	De door de doelgroep ingeschatte kans op een sanctie of beloning na controle en de beoordeling van de hoogte daarvan. Hoe groot acht de doelgroep de kans dat ze een sanctie of beloning krijgt bij het wel of niet afsteken van vuurwerk van type F2 of hoger?

Bijlage 2 Fysieke maatregelen in de omgeving

Monitoring en gebiedsverboden	Risicogebieden worden actief gemonitord. Indien noodzakelijk kan een gebiedsverbod worden opgelegd. In sommige gevallen kan een gebied door de burgemeester worden aangewezen als veiligheidsrisicogebied, waardoor de politie aanvullende bevoegdheden heeft, zoals preventief fouilleren (op basis van de Wet wapens en munitie).
Samenscholingsverboden	In wijken of gebieden waar sprake is van dreigende groepsvorming kunnen samenscholingsverboden worden ingesteld om escalatie te voorkomen.
Tijdelijke afsluiting	Op grond van artikel 175 of 176 van de Gemeentewet kan de burgemeester besluiten een gebied tijdelijk af te sluiten, bijvoorbeeld bij ernstige verstoringen van de openbare orde of verhoogde risico's op vuurwerkincidenten.
Cameratoezicht	Op grond van artikel 151c van de Gemeentewet kan tijdelijk cameratoezicht worden toegepast in aangewezen gebieden. Camerabeelden kunnen helpen bij het monitoren van risicovolle situaties, het identificeren van daders en het vergroten van het veiligheidsgevoel onder bewoners. Tijdelijk cameratoezicht wordt altijd proportioneel ingezet en afgestemd op de aard en ernst van de dreiging.
Fysieke barrières en afzettingen	Tijdelijke plaatsing van hekken, betonblokken of andere afzettingen kan risicogebieden afbakenen en de toegankelijkheid reguleren.
Verlichting	Extra of verbeterde openbare verlichting op risicolocaties kan toezicht vergemakkelijken en het veiligheidsgevoel vergroten.
Verwijdering brandbare of risicovolle materialen	Het tijdelijk weghalen of afschermen van brandbaar of anderszins risicovol materiaal, zoals containers, bouwmaterialen en brievenbussen verkleint de kans op brandstichting en overlast.
Verkeersmaatregelen	Tijdelijke omleidingen of autovrije zones kunnen bijdragen aan de veiligheid van voetgangers en hulpdiensten en helpen escalatie in drukke gebieden te voorkomen.
Alternatieve locaties	Om problemen op risicoplekken, zoals kruispunten waar jaarlijks incidenten ontstaan, te voorkomen kan de gemeente aantrekkelijke, vergunde alternatieve locaties aanwijzen. Daarmee wordt groepsvorming verplaatst naar een beter beheersbare omgeving en wordt de kans op escalatie verkleind.
Extra toezicht	Op hotspotlocaties kan tijdelijk extra toezicht worden ingezet, in samenwerking met politie, handhaving en jongerenwerk.

Bijlage 3 Overzicht bestuurlijk instrumentarium burgemeester - jaarwisseling

Overzicht bestuurlijk instrumentarium burgemeester – jaarwisseling				
Categorie	Instrument	Wettelijke grondslag	Toepassing tijdens jaarwisseling	Toelichting
Ordehandhaving algemeen	Handhaven openbare orde	Gemeentewet art. 172, lid 3	Algemene bevoegdheid en bevelsbevoegdheid om de openbare orde te handhaven	Deze bevoegdheid heeft als doel een dreigende ordeverstoring te voorkomen, de orde te bewaren, dan wel de openbare orde te herstellen en wordt gehanteerd om tegen één of meerdere ordeverstoorders op te kunnen treden. Er moet sprake zijn van een acuut gevaar voor de openbare orde of een concrete en actuele dreiging.
Ordehandhaving algemeen	Gebiedsverbod; Meldplicht; Groepsverbod (of een combinatie hiervan)	Gemeentewet art. 172a/ Wet MBVEO	Algemene bevoegdheid om de openbare orde te handhaven	Als er sprake is van een herhaaldelijke groepsgewijze of individuele verstoring van de openbare orde kan de burgemeester een maatregel zoals een gebiedsverbod, groepsverbod of meldplicht of een combinatie hiervan opleggen. Ook mag de burgemeester een maatregel opleggen als er sprake is van ernstige groepsgewijze of individuele verstoring van de openbare orde. Ook mag de burgemeester een maatregel opleggen aan een persoon die een leidende rol vervulde bij een (ernstige) groepsgewijze verstoring van de openbare orde. In alle gevallen moet er sprake zijn van ernstige vrees voor verdere verstoring van de openbare orde.
Noodmaatregelen	Noodverordening	Gemeentewet art. 176	Tijdelijk verbod op vuurwerk, samenscholingen, alcohol, etc. in specifieke gebieden	Kan worden ingezet bij een noodsituatie. Er dient sprake te zijn van 'ernstige wanordelijkheden' (oproerige beweging of andere ernstige wanordelijkheden) of een 'ramp', dan wel de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. De noodverordeningsbevoegdheid is bedoeld om algemeen

				verbindende voorschriften op te leggen aan een onbepaald aantal personen.
	Noodbevel	Gemeentewet art. 175	Direct bevel aan individuen bij dreiging van ernstige wanorde (bv. rellen, brandstichting)	Kan worden ingezet bij een noodsituatie. Er dient sprake te zijn van 'ernstige wanordelijkheden' (oproerige beweging of andere ernstige wanordelijkheden) of een 'ramp', dan wel de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. Een noodbevel is bedoeld om zich te richten tot één of meer personen (concreet)
Vuurwerk en overlast	Vuurwerk (afsteek-)verbod / vuurwerkvrije zones / regulering vuurwerkverkooppunten	APV / Noodverordening	Verbod op afsteken van vuurwerk in gehele gemeente of delen daarvan zoals in kwetsbare wijken of rondom ziekenhuizen. Aan de hand van de APV en een beleidsregel kunnen vuurwerkverkooppunten gereguleerd worden.	In verschillende gemeenten geldt een algeheel afsteekverbod voor consumentenvuurwerk tijdens de jaarwisseling. Dit algehele verbod is geregeld in de APV. Het aanwijzen van vuurwerkvrije zones binnen een gemeente gebeurt aan de hand van een aanwijzingsbesluit waarin de exacte locaties worden genoemd waar het niet is toegestaan consumentenvuurwerk af te steken. In de APV kan een artikel worden opgenomen dat zonder een vergunning van de burgemeester het niet is toegestaan vuurwerk te verkopen. Aan de hand van een beleidsregel kan een gemeente verdere uitvoering geven aan de regels tav deze vuurwerkverkooppunten.
	Carbidschieten reguleren of verbieden	APV / Noodverordening	Uitsluiten van gevaarlijk of storend gedrag rond de jaarwisseling	In de APV kan een bepaling worden opgenomen om carbidschieten te reguleren. In noodsituaties kan ook de noodverordeningbevoegdheid worden ingezet.

Toezicht & toezichtmiddelen	Cameratoezicht	Gemeentewet art. 151c	Tijdelijke camera's op risicovolle plekken (rondom stations, winkelgebieden)	De burgemeester is bevoegd om in het belang van de handhaving van de openbare orde te besluiten tot de inzet van camera's, maar uitsluitend indien de gemeenteraad hem deze bevoegdheid heeft verleend in de APV (artikel 151c lid 1 Gemeentewet).
	Samenscholingsverbod	APV / Noodverordening	Voorkomen van groepsvorming op strategische locaties	Op basis van de APV kan de burgemeester een samenscholingsverbod instellen. Een samenscholingsverbod helpt groepsvorming te voorkomen door het aantal personen dat zich samen mag ophouden in een bepaald gebied te beperken, wat de kans op overlast, intimidatie of geweld vermindert en het gevoel van veiligheid vergroot.
	Veiligheidsrisicogebied	APV - artikel 151b Gemeentewet, artikel 2:76 van de Algemene plaatselijke verordening	preventief fouilleren	Bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan kan de burgemeester een veiligheidsrisicogebied aanwijzen waarna de officier van justitie binnen dat gebied een bevel tot preventief fouilleren kan geven.
	Veiligheidsrisicogebied bij onvoorziene en spoedeisende situatie	artikel 174b Gemeentewet	preventief fouilleren	Artikel 174b Gemeentewet regelt de bevoegdheid voor de burgemeester om een veiligheidsrisicogebied aan te wijzen in een onvoorziene, spoedeisende situatie, waarna de officier van justitie een bevel tot preventief fouilleren kan geven binnen dat gebied. Deze bevoegdheid, die samen met artikel 151b Gemeentewet de basis vormt voor preventief fouilleren, maakt het mogelijk om snel in te grijpen bij ernstige gevaarzetting, bijvoorbeeld bij een vechtpartij tussen rivaliserende groepen

Objectgericht	Sluiting van panden /opleggen LOD	Gemeentewet art. 174a en art. 125 / Woningwet en Omgevingswet, Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)	Tijdelijke sluiting van gebouwen bij herhaalde ordeverstoringen of criminele activiteiten of opleggen LOD om herhaling te voorkomen	Indien er in een woning of lokaal (zwaar) vuurwerk wordt aangetroffen kan hiertegen op verschillende manieren worden opgetreden: De burgemeester kan een woning of lokaal ogv art. 174a c-grond sluiten indien het aangetroffen vuurwerk in de concrete situatie toch is aan te merken als wapen (art. 2 Wwm). Uit feiten of omstandigheden moet blijken dat het vuurwerk bestemd is voor het treffen van personen of zaken door vuur of ontploffing. Het college van B&W kan om herhaling te voorkomen een LOD opleggen ivm bedreiging van de leefbaarheid of een gevaar voor de gezondheid of de veiligheid in en bij de woning. Zie ook 'Handreiking bestuurlijke aanpak vuurwerk 2024'
Evenementen	Regulering evenementen rond jaarwisseling	APV	Het door middel van een vergunning voorwaarden stellen aan de openbare orde, veiligheid, mobiliteit, milieu en toezicht tijdens een evenement	Evenementen kunnen bijdragen aan veilig verloop van de jaarwisseling. Door het faciliteren van bv. een vuurwerkshow, tot diverse buurt en wijkinitiatieven kan de druk op de openbare orde verminderen.

Bijlage 4 Factsheet Vuurwerk en Halt-verwijzingen

Vuurwerk en Halt-verwijzingen

Vuurwerkregels

Het komende jaar is geen algeheel vuurwerkverbod ingesteld. Het kan zijn dat er door gemeentes vuurwerkvrrije zones worden ingesteld. Verder is het vanaf 12 jaar toegestaan om fop- en schertsvuurwerk te kopen en af te steken (denk aan knalervwtjes en sterretjes). Vanaf 16 jaar is het toegestaan om consumentenvuurwerk van de vuurwerkategorie F2 te kopen en af steken (siervuurwerk). Het is verboden om vuurwerkategorie F3 te kopen, verkopen en af te steken (denk aan knalvuurwerk, enkelshotshuizen, vuurpijlen en knalstrengen).

Dit jaar mag vuurwerk worden afgestoken op 31 december vanaf 18:00 uur tot 1 januari 02:00 uur (uitgezonderd fop- en schertsvuurwerk, dat mag ook buiten deze tijden worden afgestoken).

Voor welke vuurwerkdelen kan naar Halt worden verwezen?

Overtredingen

Als het gaat om vuurwerkovertradingen, gelden de hiernavolgende regels:

Zowel de politie als de BOA's (domeinen I en II) kunnen via mutatie verwijzen naar Halt voor:

- **Art. 2.3.6 VwB:** het buiten de toegestane tijden afsteken van vuurwerk anders dan fop- en schertsvuurwerk (**feitcode: H171**).

Daarnaast kunnen de politie en BOA's (domein II) naar Halt verwijzen voor:

- **Art. 1.2.4 VwB:** het voorhanden hebben van consumentenvuurwerk anders dan fop- en schertsvuurwerk (**feitcode: H170 a-b**)
- Op basis van de OM-Richtlijn jeugd 2021 kan voor de volgende hoeveelheden naar Halt worden verwezen:
 - Buiten de verkoopperiode: t/m 25 kg
 - Binnen de verkoopperiode: 26 tot 50 kg

Misdrijven

De politie en BOA's (domein II) kunnen rechtstreeks naar Halt verwijzen voor:

- **Art. 1.2.2 VwB:** professioneel vuurwerk voorhanden hebben/afsteken lijst II* (**feitcode: H163 a-b**)
 - Lijst IIA tot 10 kg
 - Lijst IIB tot 10 kg siervuurwerk of tot 21 stuks knalvuurwerk

Verwijzen hiervoor kan rechtstreeks middels uitgebreide mutatie. De verwijzing moet minimaal bevatten:

- welke lijst en hoeveelheid vuurwerk;
- contactgegevens voor de jongere en ouders;
- een situatiebeschrijving/verklaring en of ouders/jongere akkoord gaan met Halt.

* Contextafhankelijk kan met toestemming van de officier van justitie van deze hoeveelheden worden afgeweken. In dat geval komt de zaak op ZSM.

Halt.

Welke soorten vuurwerk zijn er?

In de *OM-richtlijn* jeugd 2021 staan de volgende vuurwerkcategorieën opgenomen:

- **Lijst I:** toegestaan consumentenvuurwerk.
- **Lijst II:** lijst IIA betreft professioneel (sier-)vuurwerk categorie F2 en lijst IIB zwaar professioneel vuurwerk van categorie F3. Hierbij kan worden gedacht aan knalvuurwerk, waaronder rotjes, flashbangers en nitraten. Daarnaast vallen rookbommen en handfakkels hieronder.
- **Lijst III:** professioneel vuurwerk (cat. F4 of P1/P2, met uitzondering van handfakkels) en niet-gedefinieerd vuurwerk. Dit betreft vuurwerk dat in handen van particulieren (levens)gevaarlijk is (bijvoorbeeld shells, lawinepijlen of cobra's).
- **Lijst IV:** geïmproviseerd vuurwerk (vuurwerk dat zelf is vervaardigd of aangepast).

N.B. Het opschrift van het vuurwerk bepaalt in welke lijst het valt.

Wat gebeurt er bij Halt?

In de Halt-interventie wordt aandacht besteed aan: de situatie van de jongere, reflectie, sociale vaardigheden, ouderbetrokkenheid, excuus, herstel en de toekomst van de jongere. Dit doen we door het inzetten van gesprekken, leeropdrachten en/of een werkopdracht gericht op de gevolgen van vuurwerkgebruik.

Wat zijn de gevolgen van de Halt-interventie?

Als de Halt-interventie positief is afgerond volgt geen aantekening op de justitiële documentatie (strafblad). De Halt-interventie staat geregistreerd in de politieregisters voor de duur van 5 jaar. Dat betekent als de jongere te maken krijgt met een vertrouwensrelatie, bijvoorbeeld omdat de jongere een baan in de beveiliging wil, de Halt-interventie naar voren kan komen. Dat betekent niet dat de jongere niet in aanmerking komt om beveiligder te worden.

Als sprake is van een vuurwerkovertreiding kan een andere afdoeningsbeslissing leiden tot een justitiële aantekening. In het geval van een misdrijf volgt altijd een justitiële aantekening. In beide gevallen is sprake van registratie in de politieregisters.

Hoe zit het met de BOA's?

De BOA's van domein I en II kunnen op structurele basis naar Halt verwijzen voor het buiten de toegestane tijden afsteken van vuurwerk anders dan fop- en schertsvuurwerk (art. 2.3.6 Vwb) of APV-feiten gerelateerd aan vuurwerk.

Daarnaast kunnen de BOA's van domein II ook verwijzen voor professioneel vuurwerk voorhanden hebben/afsteken van lijst II (art. 1.2.2 Vwb) of het voorhanden hebben van consumentenvuurwerk anders dan fop- en schertsvuurwerk (art. 1.2.4 Vwb).

NB. BOA's van domein I zijn aangewezen voor consumenten-vuurwerk lijst I.

Als het vermoeden bestaat van aanwezigheid of gebruik van zwaar vuurwerk (lijst II/III), is het wenselijk dat wordt afgestemd met de politie.

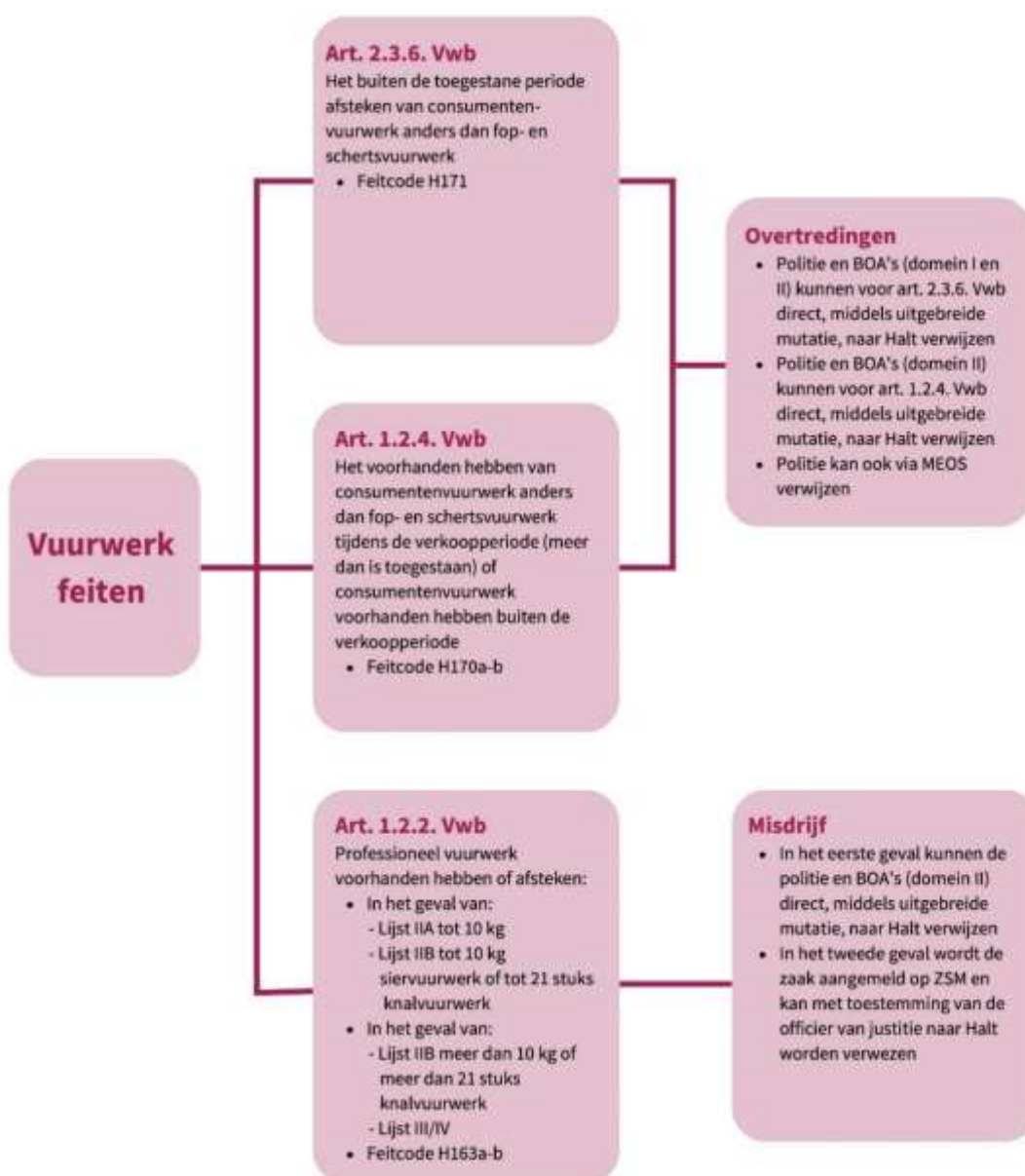
Meer informatie

Voor meer informatie over het verwijzen naar Halt kun u bellen naar 088-115 35 00 of een stuur een mail naar info@halt.nl.

Voor het verwijzen van zaken in uw gebied kunt u ons mailen. Klik [hier](#) voor de contactgegevens per regio.

Halt.

Stroomschema vuurwerk

Bijlage 5 Tabel acties per hoofdstuk

Om in één oogopslag overzicht te hebben van alle acties per hoofdstuk is onderstaande tabel opgesteld. In deze tabel zijn de acties uit het handhavingsplan opgenomen, met daarbij een omschrijving van de actie en de planning voor uitvoering.

Werkgroep Preventie		
Acties	Omschrijving acties	Planning
Voorlichting in scholen	In het kader van de gezamenlijke communicatie-aanpak die het ministerie van JenV en IenW in samenwerking met partners opstelt, wordt gezien hoe voorlichtingsactiviteiten gericht op de nieuwe regelgeving en handelingsperspectieven effectief in te zetten op scholen.	In schooljaar 2026/2027
Landelijke dekking	Stichting Halt en VeiligheidNL brengen het huidige aanbod en bereik van voorlichtingsactiviteiten in kaart (op basis van 2025/2026) en onderzoeken, in samenhang met de gezamenlijke communicatie-aanpak en de geconstateerde noodzaak, de mogelijkheden voor brede landelijke dekking.	Start 2026
Docenten ondersteunen	Extra aandacht voor de signaleringsfunctie van docenten. Samen met organisaties zoals VeiligheidNL, Sociaal Werk Nederland, Stichting Aanpak Straat- en Schoolveiligheid en politie stelt Stichting Halt een docentenhandleiding op, zodat docenten vuurwerkbezit, -handel en -misbruik beter kunnen herkennen en opvolgen.	Start 2026
Communityonderzoek alternatieven	Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft in oktober 2025 opdracht gegeven onderzoek te doen naar alternatieve gedragingen tijdens de jaarwisseling. Onder het kopje 6.2.1 Daderpreventie worden de resultaten hiervan weergegeven. Dit geeft input voor handelingsperspectieven en de nog op te stellen communicatie-aanpak. VeiligheidNL toetst deze resultaten ook breder als onderdeel van het onderzoek naar 'vuurwerkaankoop en -gebruik', die zij rondom de jaarwisseling uitvoeren.	Afgerond eind 2025
Nalevingsgedrag doelgroepen	Het CCV heeft eind 2025, met behulp van het InterventieKompas en in samenwerking met partners, het verwachte nalevingsgedrag van verschillende doelgroepen in kaart gebracht. De uitkomsten zijn nader toegelicht in hoofdstuk 4 en worden gedeeld via onder meer het VNG-forum	Afgerond eind 2025
Lerende aanpak en kennisdeling	De VNG faciliteert kennisdeling door webinars te organiseren en een VNG forum	Start januari 2026. Eerste webinar heeft

	op te zetten, waar gemeenten ervaringen en <i>best practices</i> kunnen uitwisselen. Begin 2026 zet de VNG een landelijke enquête uit bij gemeenten om <i>best practices</i> te inventariseren. De resultaten en inzichten uit de enquête worden gepubliceerd op het VNG forum.	plaatsgevonden op 17 februari 2026.
--	---	-------------------------------------

Werkgroep Handhaving		
Acties	Omschrijving acties	Planning
Uitgangspunten lokale inzet	Politie, OM en VNG stellen samen uitgangspunten op die gebruikt kunnen worden als leidraad voor de handhaving van het vuurwerkverbod. Lokale driehoeken kunnen dit kader gebruiken bij hun eigen handhavingsplannen.	Start januari 2026. Oplevering naar verwachting juni 2026
Uitbreiding bevoegdheden boa's	In aanloop naar de jaarwisseling 2026/2027 zal over het gelijktrekken van de boa domein I en II bevoegdheden op het gebied van vuurwerk (door middel van een tijdelijke OM aanwijzing) overleg plaatsvinden met het OM en de politie. Daarnaast zal een verkenning plaatsvinden naar de handhaving op ontheffingen door gemeentelijke Boa's/toezichthouders.	Start begin 2026
Ondersteuning aan gemeenten bij de uitvoering Wet veilige jaarwisseling	Gemeenten worden via de VNG ondersteund met handreikingen, formats, modelregels en advies over de ontheffingsmogelijkheid. Ook wordt een webdossier ingericht met relevante documenten en informatie.	Start begin 2026
Verkenning inleveracties	Er loopt een verkenning naar de haalbaarheid en effectiviteit van inleveracties.	Start november 2025 tot midden april 2026

Werkgroep Opsporing		
Acties	Omschrijving acties	Planning
Versterken van lokale regionale aanpak	Politie richt zich sterker op lokale en regionale handhaving van vuurwerkdelicten. Basisteams en districtsrecherches krijgen factsheets en handreikingen. Lokale driehoeken maken afspraken over prioriteiten. Extra capaciteit wordt vrijgemaakt voor onderzoeken naar illegale handel.	Factsheets en handreikingen: 1 juli 2026 Afspraken lokale driehoeken: doorlopend Extra capaciteit: 1 oktober 2025
Verkenning capaciteitsuitbreiding COV	Politie onderzoekt uitbreiding van het Centraal Onderzoeksteam Vuurwerk (COV) om groeiende hoeveelheid in beslaggenomen vuurwerk te kunnen verwerken. Meer inzet van boa's en externe instroom (ESI's) wordt overwogen.	Start 1 november 2025 1 mei 2026, afhankelijk van invoeringsdatum van de wet

Veilig afvoeren van vuurwerk	Nieuwe middelen worden onderzocht om vuurwerk veilig en efficiënt af te voeren zonder bewijsverlies. Kosten voor vernietiging worden waar mogelijk verhaald op verdachten.	Doorlopend
Versterken informatiepositie	De politie benut bestaande expertise en verzamelt intelligence via de Landelijke Eenheid (LX) om gerichte onderzoeken te starten en effectievere opsporing mogelijk te maken.	Doorlopend
Grenscontroles en samenwerking met grensgemeenten	Er wordt toegewerkt naar afspraken over gemeenschappelijke acties en controles in 2026 gericht op Nederlandse burgers die de grens over gaan om consumentenvuurwerk aan te schaffen.	Doorlopend
Aanpak online vuurwerkhandel	Politie intensiveert monitoring van online verkoopkanalen en stelt één landelijk aanspreekpunt in. In 2026 volgt een internet-ontmoedigingscampagne gericht op online kopers. Project Oorworm blijft worden ingezet.	Doorlopend
Actualiseren strafvorderingsrichtlijn (met focus op jongeren)	OM past strafvorderingsrichtlijnen aan bij inwerkingtreding van de wet, met nadruk op jeugdige verdachten. Waar mogelijk wordt gekozen voor buitengerechtelijke afdoening (zoals HALT of bemiddeling).	Bij van kracht worden wetsvoorstel Veilige Jaarwisseling
Versterken internationale samenwerking	Samenwerking met productielanden (o.a. Albanië, Polen, Spanje, Italië) wordt geïntensiveerd via JIT's en OTF's onder Europol. Doel: tegengaan van illegale toevoer van F4-vuurwerk. Ook bilaterale samenwerking, zoals tussen Antwerpen en Rotterdam, wordt benut.	Doorlopend

Werkgroep Grensregio's / Internationaal		
Acties	Omschrijving acties	Planning
Landelijke afstemming met buurlanden	België en Duitsland worden op landelijk niveau geïnformeerd over het vuurwerkverbod en de mogelijke neveneffecten hiervan voor de grensregio's.	Na behandeling in Eerste en Tweede Kamer
Lokale afstemming tussen grensgemeenten	Grensgemeenten brengen hun buurgemeenten op de hoogte van het vuurwerkverbod en stemmen gezamenlijk af over preventie, handhaving en informatievoorziening. Er wordt onderzocht in hoeverre op landelijk niveau ondersteuning kan worden geboden om de informatiepositie te versterken. Ook wordt gekeken in hoeverre gezamenlijke grenscontroles georganiseerd kunnen worden.	Na behandeling in Eerste en Tweede Kamer

Bestuurlijke netwerkdag	De VNG organiseert een netwerkdag voor Nederlandse grensgemeenten om ervaringen, <i>best practices</i> en relevante informatie uit te wisselen, zodat alle betrokken partijen goed voorbereid zijn op de nieuwe situatie.	Eind mei 2026
-------------------------	---	---------------

Werkgroep Communicatie		
Acties	Omschrijving acties	Planning
Uitgebreide communicatieaanpak	Samen met IenW stelt JenV voor de jaarwisseling 2026/2027 een uitgebreide communicatieaanpak op.	Is gestart in januari 2026
Omgevingsanalyse	Om een beter beeld te krijgen van de betrokken partijen rondom de jaarwisseling en het algehele vuurwerkverbod voor consumenten, wordt in maart 2026 een omgevingsanalyse uitgevoerd door JenV en IenW.	Maart 2026
Communicatie vanuit Halt	Halt zet jongeren uit het Halt jongerenpanel in om op hun eigen sociale mediakanalen (Tiktok, Instagram, Snapchat) iets te delen over de nieuwe wet- en regelgeving, om op deze manier de boodschap onder leeftijdsgenoten te verspreiden.	Najaar 2026

Colofon

Ministerie van Justitie en Veiligheid in samenwerking met gemeenten, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), politie, Openbaar Ministerie (OM), Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), en andere partners.

Maart 2026

Meer informatie: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vuurwerk